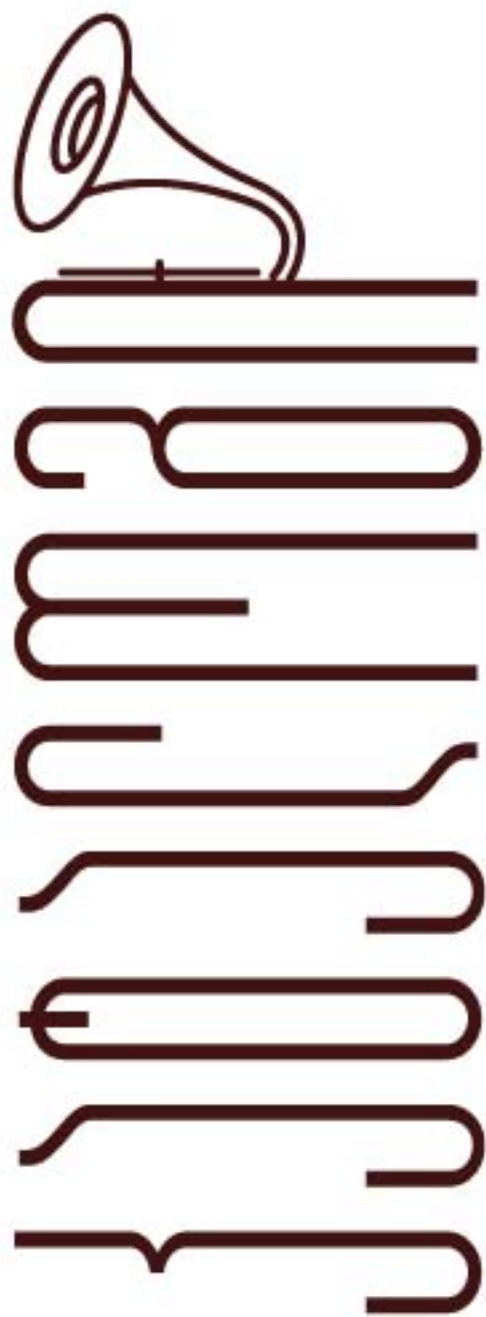

პირველი
ქართული
ფონოგრაფიკული
ბრიტანეთის
ეროვნული
ბიბლიოთეკის
არქივებიდან

ანზორ
ერქომაიოვილი

ანზორ ერქობაიშვილი

პირველი ქართული ფონოგანაწერები
ბრიტანეთის ეროვნული ბიბლიოთეკის
არქივებიდან

კატალოგი

თბილისი
2022

UDC784.4(479.22)(0867)+681.84(479.22)
ე-825

ავტორ-შემდგენელი
ანგორ ერქომაიშვილი

რედაქტორი
იოსებ ჭუმბურიძე

დიზაინი
დათო მოსიაშვილი
რევაზ თხილიშვილი

© ლალი სეთურიძე-ერქომაშვილი
© საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკა

ISBN 978-9941-9777-9-4

შემდგენლისაგან

საქართველო უძველესი კულტურის ქვეყანაა. იგი ევროპისა და აზიის გასაყა-
რზე, კავკასიონის ქედის სამხრეთით, შავი ზღვის აღმოსავლეთ სანაპიროზე მდებ-
არეობს. მისი ტერიტორია 70 000 კვ. კილომეტრია, მოსახლეობა – 4 მილიონამდე.
ქართველი ხალხის სულიერი კულტურის საგანძურში მუსიკალურ ფოლკლორს
ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ადგილი უჭირავს. ეს არის ხმოვანი ქრონიკა, რო-
მელშიც აღიბეჭდა ქართული ხალხური სიმღერის მრავალსაუკუნოვანი განვითა-
რების ისტორიული პროცესი. საუკუნეების განმავლობაში, საქართველოს თავს
ესმოდნენ სხვადასხვა ჯურის დამპყრობნი. ამის მიუხედავად, მან შეინარჩუნა
საკუთარი ენა, დამწერლობა, ხუროთმოძღვრება, სარწმუნოება და სასიმღერო
კულტურა, რომლის უმთავრესი ღირსება მრავალხმიანობაა. უნდა აღინიშნოს,
რომ მრავალხმიანი ქართული ხალხური სიმღერა ჩაისახა და ვითარდებოდა იმ
ქვეყნების გარემოცვაში, რომელთა სასიმღერო შემოქმედება, ძირითადად, მო-
ნოდიურია.

საქართველოში არსებობს როგორც ენობრივი, ასევე, მუსიკალური დია-
ლექტები. ეს დიალექტები ატარებენ ამა თუ იმ კუთხის სახელწოდებას: კახური,
ქართლური, რაჭული, სვანური, მეგრული, იმერული, გურული, აჭარული და ა. შ.
აღნიშნული დიალექტები ერთმანეთისაგან განსხვავდებიან რიტმულ-ინტონაცი-
ური, ფაქტურული, ჰარმონიული თავისებურებებით. საერთო ნიშანი, რომელიც
აერთიანებს საქართველოს ყველა კუთხის მუსიკალურ დიალექტს, არის მრავა-
ლხმიანობა.

აღმოსავლეთ საქართველოს მაღალმთიან რაიონებში დღემდეა შემორჩე-
ნილი სიმღერა უნისონში. ქართული ხალხური სიმღერა, ძირითადად, სამხმიანია.
გურულ და აჭარულ შრომის სიმღერებში („ნადურები“) გვხვდება ოთხხმიანობაც.
ქართულ მრავალხმიანობაში განსაკუთრებულ ინტერესს იწვევს ფიგურაციული
ხასიათის მელოდია – იოდლი, „კრიმანჭული“ და „გამყივანი“. ეს ხმები სპეციფი-

კურია, მათ განსაკუთრებული კოლორიტი შეაქვთ გურულ-აჭარულ სიმღერებში. გამოჩენილი კომპოზიტორი იგორ სტრავინსკი წერდა: „მუსიკის აქტიური შესრულების ეს ტრადიცია, სათავეს უძველესი დროიდან რომ იღებს, შესანიშნავი მიგნებაა, რომელიც შესრულებისთვის გაცილებით მეტს იძლევა, ვიდრე თანამედროვე მუსიკის ყველა მონაპოვარი... იოდლი, რომელსაც საქართველოში „კრიმანჭულს“ ეძახიან, საუკეთესოა მათ შორის, რაც კი ოდესმე მომისმენია“.

ქართული ხალხური სასიმღერო კულტურა, ჟანრობრივად, მეტად მდიდარი და მრავალფეროვანია. იგი ასახავს ქართველი ხალხის შემოქმედებით ფანტაზიას, დახვეწილ გემოვნებას, რთულ და მაღალგანვითარებულ მუსიკალურ აზროვნებას.

ქართული ხალხური სიმღერის, მისი მრავალხმიანობის ფესვები უშორეს წარსულშია. მუსიკის ძირებთან დამაკავშირებელი უძველესი მასალა საქართველოში არქეოლოგიური გათხრების შედეგად არის მოპოვებული. მათგან ყველაზე ადრინდელი წელთაღრიცხვის XV-XIV საუკუნეებით თარიღდება. პირველი წერილობითი წყაროები ქართული სიმღერის შესახებ ძველი წელთაღრიცხვის VIII (ასურეთის მეფე სარგონი) და IV საუკუნეებში (ბერძენი ისტორიკოსი ქსენოფონტე) მოგვეპოვება.

ქართული მუსიკალური კულტურის იშვიათი მონაპოვარია საეკლესიო საგალობელი, რომელმაც განვითარების მწვერვალს X-XI საუკუნეებში მიაღწია. საქართველოში ქრისტიანობის გავრცელების შემდეგ (IV საუკუნის დასაწყისი), ქართველი ჰიმნოგრაფები ბერძნულიდან თარგმნიდნენ საეკლესიო ტექსტებსა და მათზე ორიგინალურ საგალობლებს ქმნიდნენ. აკადემიკოს ივანე ჯავახიშვილის აზრით, თუ უწინარეს არა, მრავალხმიანი გალობა საქართველოში VIII-X საუკუნეებში არსებობდა.

ქართული ხალხური მრავალხმიანი სიმღერა თაობიდან თაობას გადაეცემოდა. ჩვენამდე მოაღწია მრავალხმიანი ხალხური სიმღერის იშვიათმა ნიმუშებმა, რომლებიც მსოფლიოს გამოჩენილი მუსიკოსების მაღალ შეფასებას იმსახურებენ.

1977 წელს, „ნასას“ პროგრამით, აშშ-დან კოსმოსური ხომალდებით („ვოიაჯერ-1“ და „ვოიაჯერ-2“) დედამიწის იშვიათ ნიმუშებს შორის, კოსმოსში ქართული

ხალხური სიმღერა „ჩაკრულოც“ გაიგზავნა, ხოლო 2000 წლის 18 მაისს „იუნესკომ“ ქართული ხალხური სიმღერა „კაცობრიობის ზეპირსიტყვიერი და არამატერიალური მემკვიდრეობის შედეგად“ აღიარა.

* * *

წინამდებარე კატალოგი შედგენილია ჩვენ მიერ მოძიებული პირველი ქართული ფონოჩანაწერების საფუძველზე. მასში შევიტანეთ ბრიტანეთის ეროვნული ბიბლიოთეკის საცავებში დაცული „გრამოფონის“ ფირფიტებისა და საარქივო კარტოთეკათა ნომრები, სიმღერების დასახელება, შემსრულებელთა გვარები და ჩაწერის თარიღები.

ამ საქმეში დიდი დახმარება გაგვიწია ბრიტანეთის ეროვნული ბიბლიოთეკის თანამშრომელმა ვილი ფრენთისმა.

1901 წლის შემდგომამდე, თბილისში, გოლოვინის პრ. №9-ში (ახლანდელი რუსთაველის გამზირი), სასტუმრო „ორიენტში“, ბრიტანეთის ფირმა „გრამოფონმა“ გახსნა შტაბბინა, რომელსაც ხმის ჩამწერ სტუდიადაც იყენებდნენ. აქ იწერდნენ გამოჩენილი მომღერლების ხმებს, გუნდებსა და ინსტრუმენტალისტებს. ამ ჩანაწერებს უშვებდნენ გრამოფირფიტების სახით, რომლებიც გრამოფონთან ერთად იყიდებოდა. 1909 წელს ქუთაისში გაიხსნა თბილისის ხმის ჩამწერი ოფისის ფილიალი, სადაც დასავლეთ საქართველოს გამოჩენილ მომღერლებსა და გუნდებს იწერდნენ.

ხმის ჩამწერი ინჟინრები პერიოდულად ჩამოდიოდნენ თბილისში და სიმღერებს იწერდნენ გრამოფონის ფირფიტებისთვის. თბილისის „გრამოფონის“ ფირმა მთელს კავკასიასა და შუა აზიასაც ემსახურებოდა. იწერდნენ ქართულ, სომხურ, აზერბაიჯანულ, რუსულ, სპარსულ, ოსურ, ჩრდილოეთ კავკასიისა და შუა აზიის ხალხთა სიმღერებს.

„გრამოფონის“ კატალოგები თბილისში რამდენიმე ენაზე გამოდიოდა. კომპანიის კატალოგიზაციას საფუძველი 1898 წელს, ლონდონში ჩაეყარა.

პირველი თბილისური ფონოჩანაწერი 1901 წლით თარიღდება. ყველა კავკასიური გრამფირფიტა, 1903 წლამდე, გერმანიაში, ქ. ჰანოვერში მზადდებოდა, შემდეგ კი მისი გამოშვება რიგაში დაიწყეს. თუმცა, მეტალის მატრიცას მაინც ჰანოვერში ამზადებდნენ.

რიგაში დამზადებული ბოლო გრამფირფიტები 1914 წელს გაიყიდა. რიგის ქარხანა 1915 წელს დაიხურა. აპარატურა გადაიტანეს მოსკოვის ახალ ქარხანაში, რომელიც 1917 წელს ბოლშევიკების საკუთრებაში გადავიდა. 1914 წელს პირველი მსოფლიო ომი დაიწყო. ამიტომ დასაბეჭდად გამზადებული ბევრი ფირფიტა აღარ გამოცემულა. ყველა საწარმო დაიხურა. თბილისში „გრამოფონის“ ოფისის ხელმძღვანელებმა, გერმანელთა შემოსვლის შიშით, ქალაქი სწრაფად დატოვეს. 1915 წლის ფონოჩანაწერები კი ქარხანაში მიტანამდე დაიკარგა. გადარჩა მხოლოდ სიმღერათა სახელწოდებები და შემსრულებელთა გვარები.

მას შემდეგ დიდი დრო გავიდა. 1902-1914 წლებში გამოცემული „გრამოფონის“ ფირფიტები გაცვდა და დაიმტვრა, დაიკარგა იმ უნიკალური მომღერლების ხმები, წარუშლელი კვალი რომ დატოვეს ქართულ სასიმღერო ფოლკლორში. მათი შემოქმედება დღევანდელი ფოლკლორის საძირკველია. ახალგაზრდა თაობა ნაკლებად იცნობს წინაპართა საშემსრულებლო ხელოვნებას. ამიტომაც დავისახეთ მიზნად XX საუკუნის დასაწყისში საქართველოში ჩაწერილი პირველი გრამფირფიტების მოძიება და წინაპართა ხმების აღდგენა.

მოსკოვის, კრასნოგორსკისა და რიგის ფონოარქივების შემდეგ, ბრიტანეთის ეროვნული ბიბლიოთეკის საცავებს მივაშურეთ. 1901-1914 წლებში კომპანია „გრამოფონმა“ ჩაწერა დიდი რაოდენობით კავკასიური და ცენტრალური აზიის მუსიკა, რომელიც შემდეგ ფირფიტების სახით გამოიცა. კომპანიამ დიდი ჯაფის ფასად გამოუშვა კატალოგები. ყოველივე ეს შეწყდა პირველი მსოფლიო ომის დროს. ამ ჩანაწერთაგან საბჭოთა კავშირში ცოტა შემორჩა. სამაგიეროდ, მდიდარი კოლექცია არსებობს BIRS-ში (ბრიტანეთის ჩაწერილი ბგერების ინსტიტუტი, ლონდონში – არქივი, სადაც კატალოგები და ფონოჩანაწერები ინახება). იმდროინდელი ფირფიტები კი, ძირითადად, ჰეიესის მუსიკალურ არქივშია დაცული.

აღნიშნულ კატალოგებში ჩვენ მხოლოდ ქართული ფონოჩანაწერები გვინტერესებდა. ამიტომაც ამოვწერეთ ქართული სიმღერების სათაურები და ფირფიტების საწარმოო ნომრები. კატალოგში ბევრი უზუსტობაა: ზოგიერთი სიმღერა, რომელიც ჩვენი მუსიკალური ფოლკლორის მშვენიერებაა და განსაკუთრებული პოპულარობით სარგებლობს, კატალოგში სხვა სახელწოდებით არის შეტანილი.

მაგალითად:

„ქართველო, ხელი ხმაღს იკარ“ მოხსენიებულია, როგორც „ქართული მარში“.

ასევე:

„თებრონე მიდის წყალზედა“ – „კოხტა გოგო“;

„ერთხელ ვიხილე“ – „სიზმარი“;

„ვახტანგური“ – „დედოფლის სიმღერა“;

„მოდის აქ დაჯექ, შვილო“ – „შარი-შური“;

„ცოლი გამიდიდგულდა“ – „ქალო, მომეც ნუგეში“;

ასეთი უზუსტობა ბევრია.

ამ ფონოჩანაწერებს განსაკუთრებული მნიშვნელობა იმიტომაც ენიჭება, რომ ბევრი შემსრულებელი იმ დროს უკვე ხანდაზმული იყო. თუ იმასაც გავითვალისწინებთ, რომ მათი მასწავლებლები XIX საუკუნის დასაწყისში ცხოვრობდნენ, ცხადი ხდება, რომ 1901-1914 წლების ფონოჩანაწერები ორი საუკუნის წინანდელ საშემსრულებლო კულტურას წარმოაჩენენ. ცოცხლად შემონახული სიმღერათა ეს ვარიანტები მკვლევართათვის უძვირფასესი განძია.

ვფიქრობთ, წინამდებარე კატალოგი ბევრ რამეს დააზუსტებს ჩვენს ადრინდელ ნაშრომებში.

კატალოგი მოიცავს ბრიტანეთის ეროვნული ბიბლიოთეკის არქივებში მოძიებული და გადმოწერილი სიმღერების ნუსხას, თბილისსა და ქუთაისში 1902-1914 წლებში რომ ჩაიწერეს. კატალოგი ორ ნაწილად გავყავით. პირველ ნაწილში წარმოდგენილია სხვადასხვა კუთხის საგუნდო სიმღერები, მომღერალი სოლისტები და ლექსის მკითხველები. გუნდების დასახელება უცვლელად დავტოვეთ, ოღონდ, დავაზუსტეთ მათი სადაურობა, შემადგენლობა და ხელმძღვანელთა ვინაობა, რაც კატალოგში არ იყო მითითებული.

მეორე ნაწილი მხოლოდ ქალაქურ ფოლკლორს დავუთმეთ. მაშინდელი ქალაქური მუსიკა დღეს ნაკლებადაა ცნობილი, მას ეთნიკურად არაქართველი თბილისელი მომღერლები სიყვარულით ასრულებენ ქართულად, რაც ამ სიმღერათა ნუსხაში მკაფიოდაა ასახული. იმდროინდელ თბილისში ეროვნების განმსაზღვრელად, უპირატესად, თბილისელობა ითვლებოდა. ქალაქური სიმღერების შემსრულებლები იმდენად პოპულარულები იყვნენ, რომ ხშირად მხოლოდ სახე-

ლით მოიხსენიებდნენ, თანაც, ეპითეტებით, მაგალითად: „ქალბატონი ვარვარა“, „ბატონი ერო“, „ბატონი ბაგრატი“ და სხვ. გადავწყვიტეთ, ესეც უცვლელად დავტოვებინა.

ზოგიერთი მათგანის გვარი სხვა თბილისური წყაროებიდან დავაზუსტეთ. მაგალითად, „ბატონი ბაგრატი“ იმდროინდელ თბილისში მეტად ცნობილი მომღერალი და დოღზე დამკვრელი ბაგრატი ბაგრამოვია (1850-1938). ის იმდენად პოპულარული ყოფილა, რომ „დიდ ბაგრატსაც“ კი უწოდებდნენ. აღსანიშნავია, რომ იგი სამ ენაზე მღეროდა – ქართულად, სომხურად, ამერბაიჯანულად.

ბრიტანულ კატალოგებში აღნუსხული ქართული სიმღერების სათაურები თარგმნილია რუსულად (უმეტესად, არასწორად) და ჩაწერილია ინგლისური ასოებით, რაც არაერთ შეცდომასა და უზუსტობას განაპირობებს.

სიმღერების ჩაწერის ადგილი ასეა მითითებული: „Tiflis – Russia.“ ეს არ არის გასაკვირი, რადგან საქართველო მაშინ რუსეთის იმპერიის შემადგენლობაში შედიოდა. აღნიშნული ფაქტი ჩვენს კატალოგში შესაბამისად გავასწორეთ.

ასევე, დავაზუსტეთ გუნდების დასახელება და წარმომავლობა, რაც ბრიტანულ კატალოგში გაუგებარი იყო:

GRUZINSKIY KHOR(PIPANSHVILA) – ეს გახლავთ სოფელ ზემო აკეთის (ლანჩხუთი) გუნდი, კონსტანტინე (კოწია) ხუხუნაიშვილის ხელმძღვანელობით;

KHACHETIN KHOR – კახური გუნდი, ყვარელი, სოფელი შილდა, ხელმძღვანელი -ლევან ასაბაშვილი;

GURIYSKI KHOR (GRUZINSKIY) – სოფელ მაკვანეთის (ოზურგეთი) გუნდი, გიგო ერქომაიშვილის ხელმძღვანელობით;

GURIYSKI KHOR (Messrs CHAVLISHVILI) – ოზურგეთის ანსამბლი, სამუელ ჩავლეიშვილის ხელმძღვანელობით;

GEORGIAN CHOIR (A. KAVSADZE) – ქართული გუნდი თბილისიდან, სანდრო კავსაძის ხელმძღვანელობით.

KHOR (G-na TZAMTZIEVA) – ქართული გუნდი თბილისიდან, აპოლონ ცამციშვილის ხელმძღვანელობით.

დასაზუსტებელი იყო ერთი გვარიც: SARADSHEV. აქ დიდი ქართველი მომღერალი ვანო სარაჯიშვილი იგულისხმება.

ბრიტანულ კატალოგებში სხვაგვარი შეცდომებიცაა:

სანდრო კავსადის თბილისური გუნდი მოხსენიებულია როგორც GURIYSKI KHOR;

გიგო ერქომაიშვილის ანსამბლის შესრულებული გურული სიმღერები სანდრო კავსადის გუნდის სახელითაა შეტანილი;

გამოჩენილი ქართველი მომღერალი ია კარგარეთელი სომხადაა გამოცხადებული, ხოლო მისი ნამღერი „თავო ჩემო, ბედი არ გიწერია“ – სომხურ სიმღერად.

არასწორადაა დასათაურებული სიმღერები ვანო სარაჯიშვილის შესრულებით. მაგალითად: „Karaev“ – ეს არის კომპოზიტორ ანდრია ყარააშვილის რომანსი „დავრდომილი, სნეული“, „Smotrim“ – გახლავთ მელიტონ ბალანჩივაძის რომანსი „ოდესაც გიცქერ“.

განსაკუთრებით ბევრი შეცდომაა ქალაქური ფოლკლორის ნიმუშთა დასათაურებაში. ზოგიერთი სიმღერის ზუსტი სახელწოდების დადგენა, ფაქტობრივად, შეუძლებელია, ამიტომაც უცვლელად დავტოვეთ.

იმდროინდელი ქალაქური სიმღერების უმეტესობა, სამწუხაროდ, დაკარგულია. მათი მოსმენის შესაძლებლობა რომ გვქონოდა, წინამდებარე კატალოგში ბევრი რამ გაცილებით უკეთ დადგინდებოდა. ამ და ზემოთ აღნიშნულ სხვა ფაქტორთა გათვალისწინებით, აბსოლუტური სიზუსტის პრეტენზია ვერც ჩვენს კატალოგს ექნება.

ბრიტანულმა კომპანიამ „გრამოფონმა“, თავის დროზე, უდიდესი საქმე გააკეთა: ფირფიტებზე ჩაწერა მაშინდელ დიდებულ შემსრულებელთა ხმები და ქართული ხალხური სიმღერების ორასწლოვანი ვარიანტები, რომელთა დაკარგვა არა მხოლოდ ჩვენი მუსიკალური ფოლკლორისთვის იქნებოდა აუნაზღაურებელი დანაკლისი.

გუნდები და
შემსრულებლები

„ქართული გუნდი ბატონი კარგარეთელისა“

(თბილისი)

ხელმძღვანელი: ია (ილია) კარგარეთელი (1867-1939);
სიმღერები ჩაიწერა თბილისში, 1902 წლის 16 თებერვალს;
ხმის ჩამწერი ინჟინერი: ვილი გეისბერგი

1. 7 14750 2096 B 1902-02-16 – ოთხმოცი წლის ბებიაო
2. 7 14751 2097 B 1902-02-16 – მივალ გურიაში, მარა
3. 7 14752 2098 B 1902-02-16 – შარი-შური
4. 7 14753 2099 B 1902-02-16 – ბანი გვითხარით, ბიჭებო
5. 7 14754 2100 B 1902-02-16 – გოგონა და გოგონა
6. 7 14755 2101 B 1902-02-16 – მურმან, მურმან
7. 7 14756 2102 B 1902-02-16 – ფაცხა
8. 7 14757 2103 B 1902-02-16 – ბრძანა სოლომან მეფემან
9. 7 14758 2104 B 1902-02-16 – გასწი, გაფრინდი
10. 7 14759 2105 B 1902-02-16 – შევკრათ წითელ, წითელი
11. 10 14800 614 x 1902-02-16 – გუშინ შვიდნი გურჯანელნი
12. 10 14801 615 x 1902-02-16 – ნეტავი გოგო მე და შენ
13. 10 14802 616 x 1902-02-16 – ღმერთო, მეც გადმომხედე
14. 10 14803 617 x 1902-02-16 – ვარადო (საცეკვაო)
15. 10 14804 618 x 1902-02-16 – დღეს მერცხალი შემოფრინდა (იმერული)

ი ა კარგარქეთელი

(ტენორი)

ჩაიწერა თბილისში, 1903 წელს;
ხმის ჩამწერი ინჟინერი: ფრანც ჰამპე

1. 7 2-12164 1426 C 1903 – მშვენიერთა ხელმწიფავ
2. 7 2-12165 1427 C 1903 – შემყვარდა ეგ ხმა ტკბილი
3. 7 2-12166 1428 C 1903 – შევიშრობ ცრემლსა
4. 7 2-12167 1441 C 1903 – ოი, ვითარ ვთქვა
5. 7 2-12138 1442 C 1903 – ორთავ თვალის სინათლე
6. 10 2-12518 1494 x 1903 – თავო ჩემო, ბედი არ გიწერია
7. 10 2-12531 1495 x 1903 – მკრთალი ნათელი საცსე მთვარისა
8. 10 2-12532 1501 x 1903 – ოდელია
9. 10 2-12533 1502 x 1903 – შენ გეტრფი მარად
10. 12 012206 123 Hp 1903 – რენო რანუნი

„გუნდი ბატონი ცამციევისა“

(თბილისი)

ხელმძღვანელი: აპოლონ ძამსაშვილი – ცამციევილი (1851-19??);
სიმღერები ჩაიწერა თბილისში, 1903 წელს;
ხმის ჩამწერი ინჟინერი: ფრანც ჰამპე

1. 7 2-14504 1446 C 1903 – მშვენიერო
2. 7 2-14505 1447 C 1903 – ქართული მარში
3. 7 2-14506 1448 C 1903 – სტირის ნინო
4. 7 2-14507 1449 C 1903 – მკა (მკის სიმღერა)
5. 7 2-14508 1450 C 1903 – შენ ხარ ვენახი (კარბელაშვილის კილო)
6. 7 2-14512 1429 C 1903 – ამირანი
7. 7 2-14525 1416 C 1903 – მტკვარი
8. 7 2-1426 1420 C 1903 – შაში კაკაბი
9. 7 2-1428 1417 C 1903 – მერცხალო
10. 7 2-1429 1419 C 1903 – წაიყვანეს თამარ ქალი, დიელო
11. 7 2-14500 1430 C 1903 – გაფრინდი, შავო მერცხალო
12. 7 2-14501 1431 C 1903 – გზის პირას დგანან ბალები
13. 10 14502 1432 C 1903 – სიმინდსა თოხნა დავუწყოთ
14. 10 14602 1486 x 1903 – მრავალჟამიერ
15. 10 14607 1496 x 1903 – თამარის დროშა
16. 10 14608 1497 x 1903 – ქართული მარში
17. 10 14609 1498 x 1903 – რა კარგი რამ ხარ

„ქართული ანსამბლი გურიიდან“

(ოზურგეთი, სოფელი მაკვანეთი)

ხელმძღვანელი: გიგო ერქომაიშვილი (1840-1947);
ანსამბლის შემადგენლობა: გიგო ერქომაიშვილი, გიორგი ბაბილოძე (1835-1931),
გიორგი იობიშვილი (1849-1933), ნანიკო ბურძგლა (1855-1922), ივლიანე კეჭაყმაძე
(1845-1947), ერმილე მოლარიშვილი (1860-1950), არტემ ერქომაიშვილი (1887-1967),
ლუკა თოიძე (1883-1961).

სიმღერები ჩაიწერა თბილისში, 1907 წლის იანვარში;
ხმის ჩამწერი ინჟინერი: მაქს ჰამპე

1. 7 2-14547 888 q 1907-01 – ალი ფაშა
2. 7 2-14548 889 q 1907-01 – ძველი კალოს ხელხვაკი
3. 7 2-14555 896 q 1907-01 – შავი შაში ჩიოდა
4. 7 2-14556 897 q 1907-01 – სახუმარო სიმღერა (ხფოის ლექსი)
5. 7 2-14557 899 q 1907-01 – ძროხის საძებარი სიმღერა
6. 7 2-14566 898 q 1907-01 – ღიღინი(ჩონგურზე)
7. 7 2-14567 931 q 1907-01 – გურული ფერხული
8. 10 14498 2405 r 1907 – ძველი გურული აბადელია
9. 10 14499 2406 r 1907 – გზის სიმღერა (მგზავრული)
10. 10 14000 2407 r 1907 – საჯავახურა (ნადური), I ნაწილი
11. 10 14001 2408 r 1907 – საჯავახურა (ნადური), II ნაწილი
12. 10 14002 2409 r 1907 – კუჩხა ბედინერი (მეგრული მაცრული)
13. 10 14666 2410 r 1907 – გურული საცეკვარი
14. 10 14549 890 q 1907 – ოთხი ნანა
15. 7 2-14550 891 q 1907-01 – შობა შენი უხრწნელ არს (საგალობელი)
16. 7 2-14551 892 q 1907-01 – I სააღდგომო ტროპარი (საგალობელი)
17. 7 2-14552 893 q 1907-01 – II სააღდგომო ტროპარი (საგალობელი)
18. 7 2-14553 894 q 1907-01 – სააღდგომო ტროპარი (საგალობელი)
19. 7 2-14554 895 q 1907-01 – გურული ნანა

20. 7 2-14558 900 q 1907-01 – აბა დარუჯან
21. 10 14656 2382 r 1907 – ხასანბეგურა
22. 10 14657 2383 r 1907 – პატარა საყვარელო
23. 10 14658 2384 r 1907 – ფერად შინდი
24. 10 14659 2385 r 1907 – ვოისა რერა (საცეკვაო)
25. 10 14660 2386 r 1907 – მაცრული (I)
26. 10 14480 2387 r 1907 – ჩარი-რამა
27. 10 14481 2388 r 1907 – მოსალხენი
28. 10 14482 2389 r 1907 – ალილო (საშობაო)
29. 10 14483 2390 r 1907 – მაცრული (II)
30. 10 14484 2391 r 1907 – მაცრული (III)
31. 10 14485 2392 r 1907 – ელესა
32. 10 14486 2393 r 1907 – ფერხული
33. 10 14487 2394 r 1907 – დელი-დელა („სალდათის სიმღერა“)
34. 10 14488 2395 r 1907 – ლალე, ლალე (ჩემო ნათლიდედაო)
35. 10 14489 2396 r 1907 – მურმან, მურმან
36. 10 14490 2397 r 1907 – იარამაშაიდა (საცეკვაო)
37. 10 14491 2398 r 1907 – ორირა
38. 10 14492 2399 r 1907 – ეიდა, ეიდა
39. 10 14493 2400 r 1907 – ოთხი გურული სუფრის სიმღერა
40. 10 14494 2401 r 1907 – სუფრული სიმღერები: მადლობელი,
მასპინძელსა მხიარულსა, ჩვენ მშვიდობა
41. 10 14495 2402 r 1907 – ხელხვავი
42. 10 14496 2403 r 1907 – შვიდკაცა
43. 10 14497 2404 r 1907 – ვახა ხეი (გურული საცეკვარი)

„ქართული გუნდი თბილისიდან“

ხელმძღვანელი: სანდრო კავსაძე (1874-1939);
სიმღერები ჩაიწერა თბილისში, 1907-1909 წლებში;
ხმის ჩამწერი ინჟინრები: მაქს ჰამპე (1907), ფრანც ჰამპე (1909)

1. 10 14661 2481 r 1907 – შევკრათ წითელ-წითელი
2. 10 14671 2482 r 1907 – შვიდნი ძმანი
3. 10 14662 2484 r 1907 – ბუბა ქაქუჩელა
4. 10 14672 2485 r 1907 – ბრძანა სოლომან
5. 10 14663 2486 r 1907 – მამაო ჩვენო (საგალობელი)
6. 10 14673 2487 r 1907 – ვარადო
7. 10 4-12447 2488 r 1907 – ურმული, ს. კავსაძე
8. 7 2-14568 932 q 1907 – ღმერთო, მეც გადმომხედე
9. 7 2-14569 933 q 1907 – ცანგალა და გოგონა
10. 7 2-14570 934 q 1907 – ცოლი გამიდიდგულდა
11. 10 2-14384 10055 L 1909-08-27 – ზამთარი
12. 10 2-14385 10056 L 1909-08-27 – კობთა გოგოვ, გენაცვალე
13. 10 2-14386 10058 L 1909-08-27 – მეტიური
14. 10 6-12995 9418 L 1909-05 – ურმული, ს. კავსაძე
15. 10 6-12996 9419 L 1909-05 – მთაო, გადმიშვი, ს. კავსაძე
16. 10 1012229 10044 L 1909-08 27 – სატრფოვ, შენთვის დავიბადე, ს. კავსაძე
17. 10 1012230 10045 L 1909-08 27 – სიზმარი, ს. კავსაძე
18. 10 1012231 10046 1909-08 -27 – მხოლოდ შენ ერთს, ს. კავსაძე
19. 10-12232 10047 L 1909-08-27 – მხოლოდ ერთხელ, ჩემო ტურფავ, ს. კავსაძე
20. 10-12233 10048 L 1909-08-27 – სულო ბოროტო, ს. კავსაძე
21. 10-12234 10049 L 1909-08-27 – შენ გეტრფი მარად, ს. კავსაძე
22. 10-12235 10050 L 1909-08-27 – გუთნური, ს. კავსაძე
23. 10-12236 10051 L 1909-08-27 – დაიგვიანეს, ს. კავსაძე
24. 10 2-14383 10054 L 1909-08-27 – მიდის გემი (ასრ. კვარტეტი)

„ქართული ანსამბლი გურიიდან“

(ობზურგეთი)

ხელმძღვანელი: სამუელ ჩავლეიშვილი (1854–1932);
ანსამბლის შემადგენლობა: სამუელ ჩავლეიშვილი, ბესარიონ (ბესონია) ინწკირველი,
სამუელ ჩხიკვიშვილი, ვარლამ სიმონიშვილი, ილარიონ ჩავლეიშვილი, ლადიკო
დოლიძე, ალექსანდრე მახარაძე, ნიჟა ლომინაძე;
სიმღერები ჩაიწერა ქუთაისში, 1909 წლის სექტემბერში;
ხმის ჩამწერი ინჟინერი: ფრანც ჰამპე

1. 10 2-14745 10086 L 1909-09 – ლატარიის სიმღერა
2. 10 2-14746 10088 L 1909-09 – ალავერდი
3. 10 2-14747 10090 L 1909-09 – შვიდკაცა
4. 10 2-14748 10091 L 1909-09 – მივალ გურიაში, მარა
5. 10 2-14749 10092 L 1909-09 – გურული ღიღინი (მე რუსთველი)
6. 10 3-14500 10093 L 1909-09 – სტოლის (სუფრის) ხელხვაგი
7. 10 3-14501 10096 L 1909-09 – სძლისპირი (საგალობლები: „შენ, რომელმან
განანათლე“ და „სიყვარულმა მოგვიყვანა,
უფალო“)
8. 10 3-14502 10097 L 1909-09 – ჩვენ მშვიდობა
9. 10 3-14503 10098 L 1909-09 – ხელხვაგი გაყოფილი
10. 10 3-14504 10099 L 1909-09 – წამოკრული ღიღინი
11. 10 3-14505 100105 L 1909-09 – სვანეთში ნათქვამი ხორო (ეიდა, ეიდა)

მსახიობი ვასო აბაშიძე

(1854-1926)

ფონოჩანაწერები შესრულებულია თბილისში, 1909 წლის მაისში;
ხმის ჩამწერი ინჟინერი: ფრანც ჰამპე

1. 10 2-11197 9415 L 1909-05 – კუბლეტები თბილისის ცხოვრებიდან
2. 10 2-14376 9412 L 1909-05 – კომიკური კუბლეტები „ვაი, ვაი“
(ვასო აბაშიძე და იოსებ გედევანიშვილი)
3. 10 2-11192 9413 L 1909-05 – კინტოს სცენა (იუმორისტული მონათხრობი)
4. 10 2-11196 9414 L 1909-05 – კინტოსა და გურულის სიყვარული
(იუმორისტული მონათხრობი)

ანზორ ერქომაიშვილი
Anzor Erkomaishvili

„გრამოფონის“ მაღაზია თბილისში (XX საუკ. დასაწყისი)
“Gramophone” store in Tbilisi (the beginning of XX century)

„ქართული გუნდი ქუთაისიდან

ხელმძღვანელი (სავარაუდოდ): ნ. კიპორენკო;
სიმღერები ჩაიწერა ქუთაისში, 1909 წლის სექტემბერში და 1911 წლის მაისში;
ხმის ჩამწერი ინჟინერი: ფრანც ჰამპე;
გუნდის სოლისტები და ინდივიდუალური შემსრულებლები უცნობია

1. 10 2-14740 10075 L 1909-09 – მუმლი მუხასა
2. 10 2-14741 10076 L 1909-09 – ერთხელ ვიხილე
3. 10 2-14742 10079 L 1909-09 – სადაც ვშობილვარ
4. 10 2-14743 10081 L 1909-09 – ვანოს სალამური
5. 10 2-14744 10085 L 1909-09 – ტყეს ესხმება ფოთოლი
6. 10 2-14734 10060 L 1909-09 – მრავალჟამიერ („ცედურნი“)
7. 10 3-14661 2203 ae 1911-05-20 – ვზივარ მარტო
8. 10 3-14662 2204 ae 1911-05-20 – მრავალჟამიერ
9. 10 3-14663 2205 ae 1911-05-20 – ჩიტო, ნუ ფრინავ
10. 10 3-14664 2206 ae 1911-05-20 – აღმოსავლეთით შენ ხარ
11. 10 4-13944 2207 ae 1911-05-20 – ახ, მარგალიტა
12. 10 4-13945 2208 ae 1911-05-20 – მშვენიერო, შენ გეტრფი, ასრ. საყვარელიძე
(აკომპ. გიტარით)
13. 10 3-14735 10063 L 1909-09 – ნაცარქექია
14. 10 3-12573 10064 L 1909-09 – ჩემთვის ერთია, კნიაზი დავით ფალავა
15. 10 3-14736 10068 L 1909-09 – ნინა, ნინა
16. 10 3-14737 10069 L 1909-09 – ყანა
17. 10 3-14738 10072 L 1909-09 – რადო, რერა
18. 10 3-14739 10073 L 1909-09 – ქალო, მომეც ნუგეში
19. 10 3-14646 2175 ae 1911-05-20 – ღირს არს ტეშმარიტად
20. 10 3-14665 2176 ae 1911-05-20 – ქრისტე აღსდგა
21. 10 3-14647 2177 ae 1911-05-20 – მე ჩონგური მისთვის მინდა
22. 10 3-14648 2178 ae 1911-05-20 – მიყვარს ფაცხა მე მეგრული
23. 10 3-14649 2179 ae 1911-05-20 – ხუტუტა ქალო

24. 10 3-14650 2180 ae 1911-05-20 – მეგულები ციხეში
25. 10 3-14651 2181 ae 1911-05-20 – შეეჩვია ტანჯვას სული და გული
26. 10 3-14652 2182 ae 1911-05-20 – ორთავ თვალის სინათლევ
27. 10 3-14653 2183 ae 1911-05-20 – ჰაუ ნანა
28. 10 3-14654 2184 ae 1911-05-20 – მე ქართველი ვარ საწყალი
29. 10 3-14655 2185 ae 1911-05-20 – ქალსა კაბა შეუკერავს
30. 10 3-14656 2186 ae 1911-05-20 – ტრელო პეპელა
31. 10 3-14657 2187 ae 1911-05-20 – სწრაფია, ვით ტალღა
32. 10 3-14658 2188 ae 1911-05-20 – ჭირიმე, შენი ჭირიმე
33. 10 3-14659 2189 ae 1911-05-20 – ვარალაღე
34. 10 3-14660 2190 ae 1911-05-20 – ავადა ვარ. მოდი, მნახე

„კახური გუნდი“

(ყვარელი, სოფელი შილდა)

ხელმძღვანელი: ლევან ასაბაშვილი („დედას ლევანა“, 1861-1934);
ანსამბლის შემადგენლობა: ლევან ასაბაშვილი, ბათო როსტომაშვილი,
ალექსი ელოშვილი (ოსტატი ალექსა), სოლომონ ქურციკიძე, კნიაზაშვილი;
სიმღერები ჩაიწერა თბილისში, 1912 წლის 28 იანვარს;
ხმის ჩამწერი ინჟინერი: ედმუნდ პირსი

1. 10 3-14716 3181 ae 1912-01-28 – მრავალჟამიერ
2. 10 3-14724 3183 ae 1912-01-28 – ღმერთო, ღმერთო
3. 10 3-14725 3184 ae 1912-01-28 – ძველი
4. 10 3-14726 3185 ae 1912-01-28 – ჩაკრულო
5. 10 3-14727 3186 ae 1912-01-28 – ბერიკაცი
6. 10 3-14717 3187 ae 1912-01-28 – მაცრული
7. 10 3-14728 3188 ae 1912-01-28 – ნამგლური
8. 10 3-14718 3189 ae 1912-01-28 – ახალი სუფრული
9. 10 3-14719 3190 ae 1912-01-28 – ძველი შროშანა
10. 10 3-14729 3191 ae 1912-01-28 – ზღვათა ღელვითა
11. 10 3-14730 3192 ae 1912-01-28 – იადონის მარანში

საკაკი წერეთელი

(1840-1915)

პოეტი კითხულობს საკუთარ ლექსებს;
ჩაიწერა თბილისში, 1913 წლის თებერვალში;
ხმის ჩამწერი ინჟინერი: ედმუნდ პირსი

10 2-11362 4421 ae 1913-02 – ლექსები

ვანო სარაჯიშვილი

(1879-1924)

ჩაიწერა თბილისში, 1912 წლის 30 იანვარს;
ხმის ჩამწერი ინჟინერი: ედმუნდ პირსი

1. 10 14-12272 3193 ae 1912-01-30 – „ოდესაც გიცქერ“, მუსიკა – მელიტონ ბალანჩივაძის, ლექსი – გრიგოლ აბაშიძის;
2. 10 14-12273 3194 ae 1912-01-30 – „გენაცვალე“ (საყვედური), მუსიკა – ბონჯოვანის, ლექსი – იოსებ გრიშაშვილის;
3. 10 14-12077 3195 ae 1912-01-30 – „დავრდომილი, სნეული“, მუსიკა – ანდრია ყარაშვილის, ლექსი კ. მაყაშვილის;
4. 10 14-12078 3196 ae 1912-01-30 – „ვარსკვლავო“, მუსიკა – ედუარდო დი კაპუასი, ტექსტი – კონსტანინე ანდრონიკაშვილისა და იოსებ გრიშაშვილისა;
5. 10 14-12079 3197 ae 1912-01-30 – „ისევ შენ და ისევ შენ“, მუსიკა – ანდრია ყარაშვილის;
6. 10 14-12274 3198 ae 1912-01-30 – „მზე აღარ ბრწყინავს“, მუსიკა – დიმიტრი არაყიშვილის, ტექსტი – კოსტა ხეთაგუროვის, პოემიდან „ფატიმა“;
7. 10 14-12275 3199 ae 1912-01-30 – „მხოლოდ შენ ერთს“, მუსიკა – კ. სარჯველაძის, ტექსტი – შალვა დადიანისა.
8. 10 14-12080 3198 ae 1912-01-30 – „ურმული“ – ხალხური.

„ქართული ანსამბლი გურიიდან“

(ლანჩხუთი, სოფელი ზემო აკეთი)

ხელმძღვანელი: კონსტანტინე (კოწია) ხუხუნიანი (1872-1941);
ანსამბლის შემადგენლობა: კოწია ხუხუნიანი, ალმასხან ხუხუნიანი, რაჟდენ
ხუხუნიანი, იოსებ (ესოფე) ხუხუნიანი, ბესარიონ ხუხუნიანი,
სერაპიონ კუკულავა, ზაქარია ფიფაიანი;
სიმღერები ჩაიწერა 1914 წლის 10 თებერვალს, თბილისში;
ხმის ჩამწერი ინჟინერი: ედმუნდ პირსი

1. 10 4-14668 5504 ae 1914-02-10 – დედოფლის სიმღერა (ვახტანგური)
2. 10 4-14710 5505 ae 1914-02-10 – ახალი მაცრული
3. 10 4-14711 5506 ae 1914-02-10 – კალოს ხელობავი
4. 10 4-14670 5509 ae 1914-02-10 – ხასანბეგურა
5. 10 4-14669 5510 ae 1914-02-10 – სამგზავრო სიმღერა
6. 10 4-14671 5511 ae 1914-02-10 – ნანინა
7. 10 4-14712 5512 ae 1914-02-10 – ნანინა
8. 10 4-14713 5513 ae 1914-02-10 – მოსალხენი
9. 10 4-14714 5515 ae 1914-02-10 – ალიფაშა
10. 10 4-14715 5516 ae 1914-02-10 – ზაქარიას ღიღინი
11. 10 4-14716 5520 ae 1914-02-10 – ყარანაი ყანაში
12. 10 4-14717 5521 ae 1914-02-10 – ბებია

„ქართული გუნდი თბილისიდან“

ხელმძღვანელი: მიხეილ კავსაძე (1880-1951);
სიმღერები ჩაიწერა თბილისში, 1914 წლის 8 თებერვალს;
ხმის ჩამწერი ინჟინერი: ედმუნდ პირსი

1. 10 4-14680 5465 ae 1914-02-8 – ალსდექ, გმირთ გმირო
2. 10 4-14681 5466 ae 1914-02-8 – სიზმარი
3. 10 4-14678 5467 ae 1914-02-8 – თებრონე
4. 10 4-14705 5468 ae 1914-02-8 – ბროლის ყელსა
5. 10 4-14706 5469 ae 1914-02-8 – ქართველო, ხელი ხმაღს იკარ
6. 10 4-14707 5472 ae 1914-02-8 – ჰერო, ბიჭო, ბაჩასაო
7. 10 4-14708 5474 ae 1914-02-8 – მოდისო მტერი, კახელნო
8. 10 15-12842 5475 ae 1914-02-8 – თეთრო ბატო
9. 10 4-14709 5477 ae 1914-02-8 – ჩუხჩუხით ჩამორბოდა
10. 10 4-14676 5479 ae 1914-02-8 – შარი-შური
11. 10 4-14677 5480 ae 1914-02-8 – ძლიერ სტიროდა
12. 10 4-14682 5481 ae 1914-02-8 – ნეტავი, გოგო
13. 10 4-14679 5482 ae 1914-02-8 – შაშვი კაკაბი.
14. 10 4-14683 5484 ae 1914-02-8 – მრავალჟამიერ

ქალაქური
ფოლკლორი

1902 წლის ჩანაწერები

ხმის ჩამწერი ინჟინერი: ვილი გეისბერგი

ანა პოლოსოვა (ქართველი)

1. 10 13041 599 x 1902-02-13 – აგარა (ქართული სიმღერა)
2. 10 600 x 1902-02-13 – მუხამბაზი (ქართული სიმღერა)
3. 10 13042 600 1/2 x 1902-02-13 – მუხამბაზი (ქართული სიმღერა)
4. 10 18050 602 x 1902-02-13 – ინსტრუმენტ. ტრიო
(აფხაზური/ყაბარდოული ცეკვა)

ანონი (ინსტრუმენტული ტრიო)

5. 7 18004 2048 B 1902-02-13 – ლეკური, ქართული ცეკვა.
6. 7 18005 2049 B 1902-02-13 – კინტოური (ქართული ცეკვა)
7. 7 18006 2050 B 1902-02-13 – შალახო (ქართული ცეკვა)
8. 7 18007 2107 B 1902-02 – ქოროლლი (ქართული მარში)
9. 7 18008 2108 B 1902-02 – საჭიდაო (ქართული ჭიდაობა)
10. 7 18010 2110 B 1902-02 – საქორწილო (ქართული ქორწილი)
11. 7 12108 2030 B 1902-02-13 – მშვენიერო (ქართული სიმღერა)
12. 7 12110 2032 B 1902-02-13 – ახ, მეზურნე (ქართული სიმღერა)
13. 7 12111 2033 B 1902-02-13 – მრავალჟამიერ (ქართული სიმღერა)

გიგო (ვოკალთან ერთად)

14. 7 12112 2034 B 1902-02-13 – სულიკო (ქართული)
15. 7 12113 2035 B 1902-02-13 – სულო ბოროტო (ქართული)
16. 7 12114 2036 B 1902-02-13 – სიცოცხლის ტრედო (ქართული)

17. 7 12115 2037 B 1902-02-13 – რა ლამაზად გიხდება (ქართული)
18. 7 12116 2038 B 1902-02-13 – ჩარი-რამა (ქართული)
19. 7 12117 2054 B 1902-02-13 – ჰარი არალე (ქართული)
20. 7 12118 2055 B 1902-02-13 – ნარინჯან (ქართული)
21. 7 12119 2056 B 1902-02-13 – ახ, სამშობლო, მარში (ქართული)
22. 7 12120 2057 B 1902-02-13 – ნარინჯან (ქართული)
23. 7 13020 2042 B 1902-02-13 – G-zha ანა – ვარვარა (female voice) თავო ჩემო
24. 10 12203 603 1/2 x 1902-02-13 – გიგო (აკომპ. საზანდარიო) – ორთავ თვალის
სინათლე (ქართული)
25. 7 13021 2044 B 1902-02-13 – ახ, სულო, სულო
26. 7 13022 2046 B 1902-02-13 – მრავალჟამიერ

1903 წლის ჩანაწერები

ხმის ჩამწერი ინჟინერი: ფრანც ჰამპე

ბაგრატი

1. 7 18035 1412 C 1903 – ბაგრატი (სალამური და ბერძნული დასართყამი ინსტრუმენტი) – ლეზგინკა (ქართული)
2. 7 19278 1390 C 1903 – ბაგრატი (სოლო ზურნაზე) – ბალდადური (ქართული)
3. 7 2-12139 1393 C 1903 – ბაგრატი (აკომპ. დუდუკებით) – მაზურ (ქართული)
4. 7 2-12154 1394 C 1903 – ბაგრატი (აკომპ. დუდუკებით) – სულიკო
5. 7 2-12155 1411 C 1903 – ბაგრატი (აკომპ. დუდუკებით) – ნიკო, ნიკო
6. 7 2-12170 1392 C 1903 – ბაგრატი (აკომპ. დუდუკებით) – თავო ჩემო
7. 10 2-12524 146 x 1903 – ბაგრატი, ავეტიკი (დუეტი დუდუკებზე) – რასტი (ქართული)
8. 10 12990 1483 x 1903 – ბაგრატი (ტენორი, აკომპ. თარით) – მრავალჟამიერ (ქართული).

1907 წლის ჩანაწერები

(თბილისი)

ხმის ჩამწერი ინჟინერი: მაქს ჰამპე

1. 10 4-12448 2489 r 1907 – გიგო, გეურე – ჩვენო ბიჭებო (ქართული)
2. 10 3-13439 2498 r 1907 – ვარვარა – სიცოცხლის ტრედო (ქართული)
3. 10 4-12416 2443 r 1907 – ბაგრატი (ტენორი) – შური
(ქართული სიმღერის მიხედვით)
4. 10 4-12417 2444 r 1907 – ბაგრატი (ტენორი) – არიარაღე (ქართული)
5. 10 4-12418 2445 r 1907 – ბაგრატი (ტენორი) – ახ, რა დავკარგე (ქართული)
6. 10 4-12419 2446 r 1907 – ბაგრატი (ტენორი) – ახ, სულო, სულო (ქართული)
7. 10 4-12420 2447 r 1907 – ბაგრატი (ტენორი) – ბაიათი* Kadzhar** (ქართული)
8. 10 4-12421 2448 r 1907 – ბაგრატი (ტენორი) – ბუნდოვან გულსა (ქართული)
9. 7 13707 940 q 1907 – ანა პოლოსოვა (ირანული ტარტარი/სახუმარო) –
ეს ქვეყანა მე არ მომწონს

* გრძელი მელოდია; „ირანულ-აზერბაიჯანული პოეზიისა და მუსიკალური შემოქმედების კლასიკური ნიმუში“ (გრ. ჩხიკვაძე);

** იმავე ტიპის მელოდია;

1909 წლის ჩანაწერები

(თბილისი)

ხმის ჩამწერი ინჟინერი: ფრანც ჰამპე

1. 10 19483 9280 LLL 1909-05 – ბ-ნი ერო (არლანი) – ბაიათი
2. 10 19484 9281 L 1909-05 – ბ-ნი ერო (არლანი) – მიკიტანო, მოუტანე
3. 10 19479 9282 LLL 1909-05 – ბ-ნი მიხო (არლანი) – ეს ბალი ქებული
4. 10 19515 9286 L LL 1909-05 – ბ-ნი მიხო (არლანი) – პატარა ბიჭი
5. 10 6-12919 9147 LL 1909-05 – ბ-ნი ბაგრატი (აკომპ. დუდუკით) მერცხალო
6. 10 6-12778 9148L L L1909-05 – ბ-ნი ბაგრატი – ეს სოფელი რისტვინი მინდა
7. 10 6-12779 9149 L 1909-05 – ბ-ნი ბაგრატი – მუხამბაზი
8. 10 6-12997 9150 L 1909-05 – ბ-ნი ბაგრატი – სულო ბოროტო
9. 10 6-12920 9151 LLL1909-05 – ბ-ნი ბაგრატი – მე ვარ და ჩემი ნაბადი
10. 10 6-12998 9152 L 1909-05 – ბ-ნი ბაგრატი – თავო ჩემო
11. 10 6-12921 9153 L 1909-05 – ბ-ნი ბაგრატი – შიქასტა*
12. 10 18126 9165 L 1909-05 – ბაგრატი, ავეტიკი, გიგო – ტრიო დუდუკებზე, ქართული მოტივები
13. 10 4-13553 9232 L 1909-05 – ანა ბოგოვეა (აკომპ. საზანდარიტ) –
ორთავ თვალის სინათლე (ქართული)
14. 10 4-13567 9233 LL 1909-05 – მუხამბაზი (ქართული)
15. 10 18127 9166 LL 1909-05 – ბაგრატი ავეტიკი, გიგო (ტრიო დუდუკებზე) –
ლემგინკა (ლეკური)
16. 10 19477 9275 L 1909-05 – ბ-ნი ერო (არლანი) Khozani
17. 10 19516 9276 L 1909-05 – ბ-ნი ერო – სულო ბოროტო
18. 10 19514 9277 L 1909-05 – ბ-ნი ერო – Kutanskoe

* გლოვა – მოთქმა (სპარს.).

19. 10 19513 9278 L 1909-05 – ბ-ნი ერო – შენც წახდი, წამახდინე
20. 10 19478 9279 L 1909-05 – ბ-ნი ერო (არლანი) – ჯან გულო
21. 10 18162 8999 L 1909-04 – გიგო და ოგანეზი (საზანდარი) –
გაფრინდი, შავო მერცხალო
22. 10 10-122226 10040 L 1909-08-27 – ნიკოლ ბავეიანი (ტენორი) – მითხარ, მითხარ
23. 10 10-122227 10041 L 1909-08-27 – ნიკოლ ბავეიანი (ტენორი) – თავო ჩემო
24. 10 10-122228 10042 L 1909-08-27 – ნიკოლ ბავეიანი (ტენორი) – მთვარიან ღამეს
25. 10 19488 9344 LL 1909-05 – საშა ოგანეზაშვილი
26. 10 19489 9345 L 1909-05 – საშა ოგანეზაშვილი – რასტი*
27. 10 19490 9346 L L 1909-05 – საშა ოგანეზაშვილი – Charguai
28. 10 19503 9347 L L 1909-05 – საშა ოგანეზაშვილი – ბაიათი ჩობანი

* ბაიათის ერთ – ერთი ყველაზე გავრცელებული ფორმა.

1910 წლის ჩანაწერები

(თბილისი)

ხმის ჩამწერი ინჟინერი: ედმუნდ პირსი

1. 11 12061 1090 ae 1910-07-26 – ბაგრატი (აკომპ. დუდუკით) –
რა ლამაზად გიხდება (ქართული)
2. 10 11-12144 1188 ae 1910-07 (G) – ამირიძე (აკომპ. თარით – მარტიტუმოვი) –
მუშა, მუშა
3. 10 11-12145 1189 ae 1910-07 (G) – ამირიძე – ეგ რა ლამეა
4. 10 11-12146 1190 ae 1910-07 (G) – ამირიძე – ვენაცვალე შენს მშობელ დედას
5. 10 11-12147 1191 ae 1910-07 (G) – ამირიძე – ბარაშკა
6. 10 11-12148 1192 ae 1910-07 (G) – ამირიძე – თამარ დედოფლის
7. 10 11-12062 1091 ae 1910-07-26 (G) – ბაგრატი (აკომპ. დუდუკით) –
შენთან შაყრა მინდა
8. 10 11-12063 1092 ae 1910-07-26 – ბაგრატი (აკომპ. დუდუკით) – მსურს შენთან
9. 10 11-12064 1093 ae 1910-07-26 – ბაგრატი (აკომპ. დუდუკით) – ავარა
10. 10 11-12065 1094 ae 1910-07-26 – ბაგრატი (აკომპ. დუდუკით) – რასტი
11. 10 11-12066 1095 ae 1910-07-26 – ბაგრატი (აკომპ. დუდუკით) –
სანამ ვიყავ ახალგაზრდა
12. 10 11-12067 1096 ae 1910-07-26 – ბაგრატი (აკომპ. დუდუკით) – სამაია
13. 10 11-12068 1097 ae 1910-07-26 – ბაგრატი (აკომპ. დუდუკით) – ნეტავ ეს ლამე
14. 10 11-12069 1098 ae 1910-07-26 – ბაგრატი (აკომპ. დუდუკით) –
მე მონად შავქმნილვარ
15. 10 11-12070 1099 ae 1910-07-26 – ბაგრატი (აკომპ. დუდუკით) –
ახ, მთვარე, მთვარე
16. 10 18215-1100 ae 1910-07-26 – ბაგრატი (აკომპ. დუდუკით) – შალახო

1911 წლის ჩანაწერები

(თბილისი)

ხმის ჩამწერი ინჟინერი: ედმუნდ პირსი

1. 10 11-12651 2218 ae 1911-05-27 – ამირიძე – მე მიყვარხარ
2. 10 11-12652 2219 ae 1911-05-27 – ამირიძე – Rdual dedamniachib
3. 10 11-12657 2224 ae 1911-05-27 – ამირიძე – ციხის სიძღვრა

(ქუთაისი)

ხმის ჩამწერი ინჟინერი: ედმუნდ პირსი

ე. ხაჩიძე (აკომპ. თარით)

1. 10 4-13950 2195 ae 1911-05-20 – სატრფომ მომიძულა
2. 10 4-13951 2196 ae 1911-05-20 – ამას გთხოვ Chano Gani lilo itrare
3. 10 4-13952 2197 ae 1911-05-20 – გაქრა ჩემთვის
4. 10 4-13953 2198 ae 1911-05-20 – ბაიათი გიტარით
5. 10 4-13954 2199 ae 1911-05-20 – ქართული მოტივები
6. 10 4-13955 2200 ae 1911-05-20 – Avigef Shalea
7. 10 3 -14268 2201 ae 1911-05-20 – CHELAVILI მხოლოდ შენ ერთს
8. 10 3 -14269 2202 ae 1911-05-20 – CHELAVILI ერთი გლეხი ვარ საწყალი
9. 10 4-13946 2191 ae 1911-05-20 – ჩემის ლალატი
10. 10 4-13947 2192 ae 1911-05-20 – შორის გზიდგან
11. 10 4-13948 2193 ae 1911-05-20 – გამშორდი, სევდა
12. 10 4-13949 2194 ae 1911-05-20 – მიყვარხარ ისთე

1912 წლის ჩანაწერები

(თბილისი)

ხმის ჩამწერი ინჟინერი: ედმუნდ პირსი

ბაგრატ ბაგრამიანცი

1. 10 14-12466 3970 ae 1912-11-01 – ბაგრატ ბაგრამიანცი – ალავერდი
2. 10 14-12467 3971 ae 1912-11-01 – ბაგრატ ბაგრამიანცი – მხოლოდ შენ ერთს
3. 10 14-12468 3972 ae 1912-11-01 – ბაგრატ ბაგრამიანცი – ჯავახური
4. 10 14-12469 3974 ae 1912-11-01 – ბაგრატ ბაგრამიანცი –
წყალს მოჭქონდა ნაფოტი
5. 10 14-12232 3104 ae 1912-01-23 – ბაგრატ ბაგრამიანცი – თამარ
6. 10 14-12240 3117 ae 1912-01-23 – ბაგრატ ბაგრამიანცი – კოკობი
7. 10 14-12233 3106 ae 1912-01-23 – ბაგრატ ბაგრამიანცი – ორთავ
8. 10 14-12098 3108 ae 1912-01-23 – ბაგრატ ბაგრამიანცი – მუდამ
9. 10 14-12031 3102 1/2 ae 1912-01-23 – ბაგრატ ბაგრამიანცი – ბიძიშვილო
10. 10 14-18301 3118 ae 1912-01-23 – გიგო, ერვანდი – უზუნდარა
11. 10 14-18303 3122 ae 1912-01-23 – ბაგრატი, გიგო, ერვანდი – ქოროლლი
11. 10 14-18297 3124 ae 1912-01-23 – ბაგრატი, გიგო, ერვანდი – შალახო

1913 წლის ჩანაწერები

(თბილისი)

ხმის ჩამწერი ინჟინერი: ედმუნდ პირსი

1. 10 14-12776 4426 ae 1913-02 – შულავრელი გიორგი, ავეტიკ – არა, არა კარგოჯან
2. 10 14-12777 4427 ae 1913-02 – შულავრელი გიორგი, ავეტიკ – რასტი

1914 წლის ჩანაწერები

(თბილისი)

ხმის ჩამწერი ინჟინერი: ედმუნდ პირსი

1. 10 15-12859 5394 ae 1914-02-03 – ბაგრატ (აკომპ. დუდუკით) –
ეს ქვეყანა მე არ მომწონს.
2. 10 15-12858 5396 ae 1914-02-03 – ბაგრატ (აკომპ. დუდუკით) –
ბულბულო, ნუ გალობ.
3. 10 15-12857 5393 ae 1914-02-03 – ბაგრატ (აკომპ. დუდუკით) –
ცხრა თვეს მუცლით გატარე.

ANZOR ERKOMAISHVILI

THE FIRST GEORGIAN PHONORECORDS
FROM THE ARCHIVES OF THE BRITISH
NATIONAL LIBRARY

CATALOG

TBILISI
2022

UDC784.4(479.22)(0867)+681.84(479.22)
E-825

Author

ANZOR ERKOMAISHVILI

Editor

IOSEB CHUMBURIDZE

Art design

DATO MOSIASHVILI

REVAZ TKHILISHVILI

© Lali Seturidze-Erkomaishvili

© The National Parliamentary Library of Georgia

ISBN 978-9941-9777-9-4

FROM THE AUTHOR

Georgia is a country of an ancient culture. It is situated at the intersection of Europe and Asia, south of the Caucasus mountain range, on the eastern coast of the Black Sea. It is stretched on the territory equaled to 70 000 square kilometers. The population of the country is about 4 million people. The music folklore occupies one of the most important places in the treasury of the spiritual culture of the Georgian people. It's the sound chronicle depicting the historic process of the centuries-old development of the Georgian folk song. During the centuries, Georgia was raided by the invaders from different countries. In spite of this, it managed to maintain its own language, alphabet, architecture, religion, and the singing culture the most significant dignity of which is its polyphonic nature. It is noteworthy, that the polyphonic Georgian folk song was born and developed in the surroundings of the countries the singing creative work of which is mostly monadic.

In Georgia there are linguistic as well as music dialects. These dialects bear the names of different corners of Georgia: Kakhetian, Kartlian, Rachian, Svanetian, Megrelian, Imeretian, Gurian, Acharian, etc. The mentioned dialects differ from one another with rhythmic-intonation, texture, harmonic peculiarities. The common feature that unifies the music dialects of all corners of Georgia, is polyphony.

In the mountainous regions of eastern Georgia the singing in unison is preserved until today. The Georgian folk song mostly consists of three parts. In Gurian and Acharian work songs (“naduris”) we meet four-part songs as well. In the Georgian polyphony peculiar, figurative melody-yodel, “krimanchuli”, and “gamkivani” is the subject of special interest. These voices are absolutely specific. They enrich Gurian and Acharian songs with special color. The illustrious composer Igor Stravinsky wrote: The fact that this tradition of active performance of music finds its roots in ancient times is a wonderful finding. It provides for the performance much more

than all the achievements of modern music... The yodel called in Georgia “krimanchuli” is the finest of all that I have ever heard.

The Georgian folk singing culture is quite rich and diverse in its genres. It reflects the creative fantasy of the Georgian people, exquisite taste, complex and highly developed musical thinking.

The roots of the polyphony of the Georgian folk song can be found in the very distant past. Archaic materials connected with the beginnings of music were discovered as a result of archaeological diggings in Georgia. The earliest findings among them date as far back as XV-XIV centuries BC. The first written sources about the Georgian song date as far back as VIII century BC (Assyrian King Sargon) and IV century BC (Greek historian Xenophon).

A rare achievement of the Georgian music culture is the sacred hymn which reached its apex of development in X-XI centuries. After the spread of Christianity in Georgia (the beginning of IV century), Georgian hymnographers translated ecclesiastical manuscripts from Greek and using the Georgian mode, composed original chants on them. According to Academician Ivane Javakhishvili, if not earlier, the polyphonic chant existed in Georgia in VIII-X centuries.

The Georgian polyphonic folk song was handed down from generation to generation by heart. The rare samples of the polyphonic folk song that deserve high appraisal from outstanding musicians of the world have been preserved until today.

In 1977, through NASA’s program, among other rare pieces of the Earth, Georgian folk song “Chakrulo” was sent into space with spaceships Voyager 1 and Voyager 2 from the USA. On May 18th 2000, UNESCO proclaimed the Georgian folk song “a Masterpiece of the Oral and Intangible Heritage of Humanity”.

The catalog is compiled on the basis of the first Georgian phonorecords found and collected by us. The catalog includes the numbers of the archive card index and “Gramophone” records, the names of the songs, the surnames of the performers, and the dates of record making kept at the depositories of the British National Library.

In this job significant assistance was provided by an employee of the British National Library Will Prentice.

In the autumn of 1901, in Tbilisi, №9, Golovini Ave. (present Rustaveli Ave.), “Gramophone”, British JSC, opened their headquarters at the Orient Hotel, which was used as a sound recording studio as well. They recorded voices of well known singers, choirs, and instrumentalists there. The recordings were released on gramophone records which then were sold together with the gramophone. In 1909 in Kutaisi there was opened a branch of Tbilisi sound recording office. They recorded prominent singers and choirs of western Georgia there.

From time to time sound recording engineers arrived in Tbilisi and recorded songs for gramophone records. Tbilisi gramophone firm provided their service to the whole Caucasus and Middle Asia. They recorded Georgian, Armenian, Azerbaijani, Russian, Persian, Ossetian, songs of the peoples of North Caucasus and Middle Asia.

“Gramophone” catalogs were released in several languages in Tbilisi. The cataloguing of the company began in London in 1898.

The first Tbilisi phonorecord dates back to the end of 1901. All the Caucasian gramophone records, until 1903, were made in Hanover, Germany, and later – in Riga. Though, the metal matrices were still produced in Hanover.

The last gramophone records made in Riga were sold in 1914. The factory in Riga was closed down in 1915. The equipment was taken to a new plant in Moscow which in 1917 came under the ownership of Bolsheviks. In 1914 World War One was unleashed. That’s why many of the records prepared for release were not produced. All the factories and enterprises were closed down. The heads of the “Gramophone” office in Tbilisi left the city in a hurry being scared of the Germans’ intervention. The phonorecords of 1915 had been lost before they were delivered to the factory. Only the names of the songs and the surnames of the performers survived.

Since then a long time has passed. “Gramophone” records released in 1902-1914 were worn and damaged. The voices of the unique singers who left an indelible track in the Georgian singing folklore were lost. Their creative work is the fundament of the present day folklore. The young generation is not well aware of the performing art of their predecessors. That’s why we set a goal to search for the very first gramophone records made in Georgia in the beginning of XX century and restore the voices of our forerunners.

After the phonoarchives of Moscow, Krasnogorsk, and Riga, we headed to the depositories of the National Library of Britain. In 1901-1914 “Gramophone” company recorded significant amount of the Caucasian and Central Asian music, which then was released on gramophone records. The company tried hard and did a lot of work to produce catalogs. The process was interrupted during World War One. From the recordings only a small quantity survived in the Soviet Union. Though, quite a rich collection exists at BIRS (The British Institute of Recorded Sounds located in London – the archive where catalogs and phonorecords are kept). The gramophone records of that time are mostly preserved at the music archive of Hayes.

We were interested only in Georgian phonorecords in the catalogs. Because of that we wrote out the titles of the Georgian songs and production numbers of the records. There are quite a few mistakes in the catalog: some of the songs that are pearls of our music folklore and are especially popular, are enlisted in the catalog by different names.

For instance:

“Qartvelo, Kheli Khmals Ikar” is mentioned as “Qartuli Marshi”.

Also:

“Tebrone Midis Tskalzedza” – “Kokhta Gogo”;

“Ertkhel Vikhile” – “Sizmari”;

“Vakhtanguri” – “Dedoplis Simghera”;

“Modi Aq Dajeq, Shvilo” – “Shari-Shuri”;

“Tsoli Gamididgulda” – “Qalo Momets Nugeshi”;

Such errors are quite a lot.

These phonorecords are of special importance for many performers by that time were quite old. Besides, if we take into consideration the fact that their teachers lived at the beginning of XIX century, it becomes obvious that the phonorecords of 1901-1914 represent two centuries old performing culture. These variants of the songs kept alive are of the most precious treasure for the researchers.

We think the present catalog will clarify many details in our previous works.

The catalog consists of the list of the songs which was found and recorded from the archives of the British National Library. These are the very songs which

were recorded in Tbilisi and Kutaisi in 1902-1914. We divided the catalog into two parts. In the first part there are presented choir songs from various corners, singer-soloists, and verse readers. We have kept the names of the choirs in their original form. Though, we found out their origin, consistency, and the names of their heads, that wasn't indicated in the catalog.

We allotted the second part only to the town folklore. The town folklore of that time is less known today. They are performed in Georgian with great love by non-ethnic foreign singers lived in Tbilisi that is clearly shown in the list of the songs. In Tbilisi of that time the nationality was mostly defined by the genuine Tbilisian nature. The performers of the town songs were so popular that they were mentioned only with their names, and even with epithets, for instance: "Mrs. Varvara", "Mr. Ero", "Mr. Bagrat", etc. We decided to leave that untouched, too.

The surnames of some of them were found out from other Tbilisian sources. For example, "Mr. Bagrat" is actually Bagrat Bagramov (1850-1938), the well known singer and drummer in Tbilisi of that time. He was so popular that they called him "Great Bagrat". It is worth to mention that he sang in three languages – Georgian, Armenian, and Azerbaijani.

The titles of the Georgian songs enrolled in the British catalogs are translated into Russian (mostly incorrectly) and are presented with English letters that is the reason of quite a few errors and inconsistencies.

The place of recording of the songs is indicated in the following way: „Tiflis - Rossia.“ This is not surprising for Georgia at that time was a part of the Russian empire. We corrected that in our catalog accordingly.

Also, we specified and presented the names of the choirs and their source that was dubious in the British catalog more accurately:

GRUZINSKIY KHOR(PIPANSHVILA) - This is the choir from Zemo Aketi village (Lanchkhuti) directed by Konstantine (Kotsia) Khukhunaishvili;

KHACHETIN KHOR - Kakhertian choir, Kvareli, Shilda village, head – Levan Asabashvili;

GURIYSKI KHOR (GRUZINSKIY) - Makvaneti village (Ozurgeti) choir directed by Gigo Erkomaishvili;

GURIYSKI KHOR (Messrs CHAVLISHVILI) - Ozurgeti ensemble directed by Samuel Chavleishvili;

GEORGIAN CHOIR (A. KAVSADZE) - A Georgian choir from Tbilisi directed by Sandro Kavsadze;

KHOR (G-na TZAMTZIEVA) - A Georgian choir from Tbilisi directed by Apolon Tsamtsishvili.

We had to clear up one more surname: SARADSHEV. Under the surname there is meant the great Georgian singer Vano Sarajishvili.

There are other kinds of mistakes as well in the British catalogs:

Sandro Kavsadze's Tbilisian choir is mentioned as GURIYSKI KHOR;

The Gurian songs performed by Gigo Erkomaishvili's ensemble are enrolled as the ones performed by Sandro Kavsadze's choir;

The prominent Georgian singer Ia Kargareli is mentioned as an Armenian, and "Tavo Chemo, Bedi Ar Gitseria" performed by her as an Armenian song.

The names of the songs performed by Vano Sarajishvili are not presented in the right way. For instance: "Karaev" - this is the composer Andria Karashvili's romance "Davrdomili, Sneuli", "Smotrim" - is Meliton Balanchivadze's romance "Ode-sats Gitsker".

There are especially lots of mistakes in the titles of the samples of the town folklore. It is actually impossible to find out the exact names of some of the songs, so we left them in their original form.

Unfortunately, most of the folk songs of that time are lost. Were we able to listen to them, many details in the present catalog would be much more accurate. Taking into account that and other aforementioned factors, our catalog won't be able to claim for absolute accuracy as well.

The British Company "Gramophone" accomplished a job of huge importance by the time: it recorded voices of great performers of that time and two-hundred-year-old variants of Georgian folk songs forgetting of which would be an irreparable loss not only for our music folklore.

Anzor Erkomaishvili

GROUPS AND PERFORMERS

“The Georgian Choir of Mr. Kargareteli”

(Tbilisi)

Head - Ia (Ilia) Kargareteli (1867-1939);
The songs were recorded in Tbilisi on February 16th 1902;
Sound recording engineer – Will Geisberg

1. 7 14750 2096 B 1902-02-16 – Otkhmotsi Tslis Bebiao
2. 7 14751 2097 B 1902-02-16 – Mival Guriashi, Mara
3. 7 14752 2098 B 1902-02-16 – Shari-Shuri
4. 7 14753 2099 B 1902-02-16 – Bani Gvitkharit, Bichebo
5. 7 14754 2100 B 1902-02-16 – Gogona Da Gogona
6. 7 14755 2101 B 1902-02-16 – Murman, Murman
7. 7 14756 2102 B 1902-02-16 – Patskha
8. 7 14757 2103 B 1902-02-16 – Brdzana Soloman Mepeman
9. 7 14758 2104 B 1902-02-16 – Gastsi, Gaprindi
10. 7 14759 2105 B 1902-02-16 – Shevkrat Tsitel, Tsiteli
11. 10 14800 614 x 1902-02-16 – Gushin Shvidni Gurjanelni
12. 10 14801 615 x 1902-02-16 – Netavi Gogo Me Da Shen
13. 10 14802 616 x 1902-02-16 – Ghmerto, Mets Gadmomkhede
14. 10 14803 617 x 1902-02-16 – Varado (dance song)
15. 10 14804 618 x 1902-02-16 – Dghes Mertskhali Shemoprinda (Imeretian song)

Ia Kargareli

(Tenor)

Recorded in Tbilisi in 1903;
Sound recording engineer – Franz Hampe

1. 7 2-12164 1426 C 1903 – Mshveniarta Khelmtsipav
2. 7 2-12165 1427 C 1903 – Shemikvarda Eg Khma Tkbili
3. 7 2-12166 1428 C 1903 – Shevishrob Tsremlsa
4. 7 2-12167 1441 C 1903 – Oi, Vitar Vtkva
5. 7 2-12138 1442 C 1903 – Ortav Tvalis Sinatle
6. 10 2-12518 1494 x 1903 – Tavo Chemo, Bedi Ar Gitseria
7. 10 2-12531 1495 x 1903 – Mkrtali Nateli Savse Mtvarisa
8. 10 2-12532 1501 x 1903 – Odelia
9. 10 2-12533 1502 x 1903 – Shen Getrpi Marad
10. 12 012206 123 Hp 1903 – Reno Ranuni

“The Group of Mr. Tsamtsiev”

(Tbilisi)

Head: Apolon Dzamsashvili – Tsamtsishvili (1851-19??);
The songs were recorded in Tbilisi in 1903;
Sound recording engineer – Franz Hampe

1. 7 2-14504 1446 C 1903 – Mshveniero
2. 7 2-14505 1447 C 1903 – Kartuli Marshi
3. 7 2-14506 1448 C 1903 – Stiris Nino
4. 7 2-14507 1449 C 1903 – Mka (the song performed during reaping)
5. 7 2-14508 1450 C 1903 – Shen Khar Venakhi (Karbelashvili’s mode)
6. 7 2-14512 1429 C 1903 – Amirani
7. 7 2-14525 1416 C 1903 – Mtkvari
8. 7 2-1426 1420 C 1903 – Shashvi Kakabi
9. 7 2-1428 1417 C 1903 – Mertskhalo
10. 7 2-1429 1419 C 1903 – Tsaikvanes Tamar Qali, Dielo
11. 7 2-14500 1430 C 1903 – Gaprindi, Shavo Mertskhalo
12. 7 2-14501 1431 C 1903 – Gzis Piras Dganan Balebi
13. 10 14502 1432 C 1903 – Simindsa Tokhna Davutskot
14. 10 14602 1486 x 1903 – Mravalzhamier
15. 10 14607 1496 x 1903 – Tamaris Drosha
16. 10 14608 1497 x 1903 – Qartuli Marshi
17. 10 14609 1498 x 1903 – Ra Kargi Ram Khar

“Georgian Ensemble from Guria”

(Makvaneti village, Ozurgeti)

Head: Gigo Erkomaishvili (1840-1947);

Members of the ensemble: Gigo Erkomaishvili, Giorgi Babilodze (1835-1931),
Giorgi Iobishvili (1849-1933), Naniko Burdzgla (1855-1922), Ivliane Kechakmadze (1845-1947),
Ermile Molarishvili (1860-1950), Artem Erkomaishvili (1887-1967), Luka Toidze (1883-1961).

The songs were recorded in Tbilisi in the January of 1907;

Sound recording engineer – Max Hampe

1. 7 2-14547 888 q 1907-01 – Alipasha
2. 7 2-14548 889 q 1907-01 – Dzveli Kalos Khelkhvavi
3. 7 2-14555 896 q 1907-01 – Shavi Shashvi Chioda
4. 7 2-14556 897 q 1907-01 – Sakhumaro Simghera (Khpoi’s verse)
5. 7 2-14557 899 q 1907-01 – Dzrokhis Sadzebari Simghera
6. 7 2-14566 898 q 1907-01 – Ghighini (on a chonguri)
7. 7 2-14567 931 q 1907-01 – Guruli Perkhuli
8. 10 14498 2405 r 1907 – Dzveli Guruli Abadelia
9. 10 14499 2406 r 1907 – Gzis Simghera (travelers’ song)
10. 10 14000 2407 r 1907 – Sajavakhura (Naduri), part I
11. 10 14001 2408 r 1907 – Sajavakhura (Naduri), part II
12. 10 14002 2409 r 1907 – Kuchkha Bedineri (Megrelian, groomsman’s song)
13. 10 14666 2410 r 1907 – Guruli Satsekvari
14. 10 14549 890 q 1907 – Otkhi Nana
15. 7 2-14550 891 q 1907-01 – Shoba Sheni Ukhrtshel Ars (church hymn)
16. 7 2-14551 892 q 1907-01 – I Easter troparion (church hymn)
17. 7 2-14552 893 q 1907-01 – II Easter troparion (church hymn)
18. 7 2-14553 894 q 1907-01 – Easter troparion (church hymn)
19. 7 2-14554 895 q 1907-01 – Guruli Nana

20. 7 2-14558 900 q 1907-01 – Aba Darujan
21. 10 14656 2382 r 1907 – Khasanbegura
22. 10 14657 2383 r 1907 – Patara Sakvarelo
23. 10 14658 2384 r 1907 – Perad Shindi
24. 10 14659 2385 r 1907 – Voisa Rera (dance song)
25. 10 14660 2386 r 1907 – Makruli (I)
26. 10 14480 2387 r 1907 – Chari-Rama
27. 10 14481 2388 r 1907 – Mosalkheni
28. 10 14482 2389 r 1907 – Alilo (Christmas song)
29. 10 14483 2390 r 1907 – Makruli (II)
30. 10 14484 2391 r 1907 – Makruli (III)
31. 10 14485 2392 r 1907 – Elesa
32. 10 14486 2393 r 1907 – Perkhuli
33. 10 14487 2394 r 1907 – Deli-Dela („Saldatis Simghera“)
34. 10 14488 2395 r 1907 – Lale, Lale (Chemo Natlidedao)
35. 10 14489 2396 r 1907 – Murman, Murman
36. 10 14490 2397 r 1907 – Iaramashaida (dance song)
37. 10 14491 2398 r 1907 – Orira
38. 10 14492 2399 r 1907 – Eida, Eida
39. 10 14493 2400 r 1907 – Otkhi Guruli Supris Simghera
40. 10 14494 2401 r 1907 – Table songs: Madlobeli, Maspindzelsa Mkhiaulsa,
Chven Mshvidoba
41. 10 14495 2402 r 1907 – Khelkhvavi
42. 10 14496 2403 r 1907 – Shvidkatsa
43. 10 14497 2404 r 1907 – Vakha Khei (Gurian dance song)

“Georgian Choir from Tbilisi”

Head: Sandro Kavsadze (1874-1939);

The songs were recorded in Tbilisi in 1907-1909;

Sound recording engineers: Max Hampe (1907), Franz Hampe (1909)

1. 10 14661 2481 r 1907 – Shevkrat TsiteI-TsiteI
2. 10 14671 2482 r 1907 – Shvidni Dzmani
3. 10 14662 2484 r 1907 – Buba Kakuchela
4. 10 14672 2485 r 1907 – Brdzana Soloman
5. 10 14663 2486 r 1907 – Mamao Chveno (church hymn)
6. 10 14673 2487 r 1907 – Varado
7. 10 4-12447 2488 r 1907 – Urmuli, S. Kavsadze
8. 7 2-14568 932 q 1907 – Ghmerto, Mets Gadmomkhede
9. 7 2-14569 933 q 1907 – Tsangala Da Gogona
10. 7 2-14570 934 q 1907 – Tsoli Gamididgulda
11. 10 2-14384 10055 L 1909-08-27 – Zamtari
12. 10 2-14385 10056 L 1909-08-27 – Kokhta Gogov, Genatsvale
13. 10 2-14386 10058 L 1909-08-27 – Metiuri
14. 10 6-12995 9418 L 1909-05 – Urmuli, S. Kavsadze
15. 10 6-12996 9419 L 1909-05 – Mtao, Gadmishvi, S. Kavsadze
16. 10 1012229 10044 L 1909-08 27 – Satrpov, Shentvis Davibade, S. Kavsadze
17. 10 1012230 10045 L 1909-08 27 – Sizmari, S. Kavsadze
18. 10 1012231 10046 1909-08 -27 – Mkholod Shen Erts, S. Kavsadze
19. 10-12232 10047 L 1909-08-27 – Mkholod Ertkhel, Chemo Turpav - S. Kavsadze
20. 10-12233 10048 L 1909-08-27 – Sulo Boroto - S. Kavsadze
21. 10-12234 10049 L 1909-08-27 – Shen Getrpi Marad - S. Kavsadze
22. 10-12235 10050 L 1909-08-27 – Gutnuri, S. Kavsadze
23. 10-12236 10051 L 1909-08-27 – Daigvianes, S. Kavsadze
24. 10 2-14383 10054 L 1909-08-27 – Midis Gemi (performed by a quartet)

“Georgian Ensemble from Guria”

(Ozurgeti)

Head: Samuel Chavleishvili (1854–1932);

Members of the ensemble: Samuel Chavleishvili, Besarion (Besonia) Intskirveli,
Samuel Chkhikvishvili, Varlam Simonishvili, Ilarion Chavleishvili, Ladiko Dolidze,

Alexandre Makharadze, Nizha Lominadze;

The songs were recorded in Kutaisi in the September of 1909;

Sound recording engineer – Franz Hampe

1. 10 2-14745 10086 L 1909-09 – Latariis Simghera
2. 10 2-14746 10088 L 1909-09 – Alaverdi
3. 10 2-14747 10090 L 1909-09 – Shvidkatsa
4. 10 2-14748 10091 L 1909-09 – Mival Guriashi, Mara
5. 10 2-14749 10092 L 1909-09 – Guruli Ghighini (Me Rustveli)
6. 10 3-14500 10093 L 1909-09 – Stolis (Supris) Khelkhvavi
7. 10 3-14501 10096 L 1909-09 – Heirmos (church hymns: “Shen, Romelman
Gananatle” and “Sikvarulma Mogikvana, Upalo”)
8. 10 3-14502 10097 L 1909-09 – Chven Mshvidoba
9. 10 3-14503 10098 L 1909-09 – Khelkhvavi Gakopili
10. 10 3-14504 10099 L 1909-09 – Tsamokruli Ghighini
11. 10 3-14505 100105 L 1909-09 – Svanetshi Natkvami Khoro (Eida, Eida)

Actor Vaso Abashidze

(1854-1926)

The phonorecords were made in Tbilisi in the May of 1909;
Sound recording engineer – Franz Hampe

1. 10 2-11197 9415 L 1909-05 – Kupletebi Tbilisis Tskhovrebidam
2. 10 2-14376 9412 L 1909-05 – Komikuri Kupletebi “Vai, Vai”
(Vaso Abashidze and Ioseb Gedevanishvili)
3. 10 2-11192 9413 L 1909-05 – Kintos Stsena (humorous story)
4. 10 2-11196 9414 L 1909-05 – Kintosa Da Gurulis Sikvaruli (humorous story)

“Georgian Choir from Kutaisi”

Head (presumably) – N. Kiporenko;

The songs were recorded in Kutaisi in the September of 1909 and May of 1911;

Sound recording engineer – Franz Hampe;

The soloists and individual performers of the choir are unknown

1. 10 2-14740 10075 L 1909-09 – Mumli Mukhasa
2. 10 2-14741 10076 L 1909-09 – Ertkhel Vikhile
3. 10 2-14742 10079 L 1909-09 – Sadats Vshobilvar
4. 10 2-14743 10081 L 1909-09 – Vanos Salamuri
5. 10 2-14744 10085 L 1909-09 – Tkes Eshmeba Potoli
6. 10 2-14734 10060 L 1909-09 – Mravalzhamier (“Tsedurni”)
7. 10 3-14661 2203 ae 1911-05-20 – Vzivar Marto
8. 10 3-14662 2204 ae 1911-05-20 – Mravalzhamier
9. 10 3-14663 2205 ae 1911-05-20 – Chito, Nu Prinav
10. 10 3-14664 2206 ae 1911-05-20 – Aghmosavletit Shen Khar
11. 10 4-13944 2207 ae 1911-05-20 – Akh, Margalita
12. 10 4-13945 2208 ae 1911-05-20 – Mshveniero, Shen Getrpi, performed by
Sakvarelidze (accompaniment of a guitar)
13. 10 3-14735 10063 L 1909-09 – Natsarkekia
14. 10 3-12573 10064 L 1909-09 – Chemtvis Ertia, Kniazi Davit Paghava
15. 10 3-14736 10068 L 1909-09 – Nina, Nina
16. 10 3-14737 10069 L 1909-09 – Kana
17. 10 3-14738 10072 L 1909-09 – Rado, Rera
18. 10 3-14739 10073 L 1909-09 – Qalo, Momets Nugeshi
19. 10 3-14646 2175 ae 1911-05-20 – Ghirs Ars Cheshmaritad
20. 10 3-14665 2176 ae 1911-05-20 – Qriste Aghsdga (Christ Is Risen)
21. 10 3-14647 2177 ae 1911-05-20 – Me Chonguri Mistvis Minda
22. 10 3-14648 2178 ae 1911-05-20 – Mikvars Patskha Me Megruli
23. 10 3-14649 2179 ae 1911-05-20 – Khuchucha Qalo

24. 10 3-14650 2180 ae 1911-05-20 – Megulebi Tsikheshi
25. 10 3-14651 2181 ae 1911-05-20 – Sheechvia Tanjvas Suli Da Guli
26. 10 3-14652 2182 ae 1911-05-20 – Ortav Tvalis Sinatlev
27. 10 3-14653 2183 ae 1911-05-20 – Hau Nana
28. 10 3-14654 2184 ae 1911-05-20 – Me Qartveli Var Satskali
29. 10 3-14655 2185 ae 1911-05-20 – Qalsa Kaba Sheukeravs
30. 10 3-14656 2186 ae 1911-05-20 – Chrelo Pepela
31. 10 3-14657 2187 ae 1911-05-20 – Stsrapia, Vit Talgha
32. 10 3-14658 2188 ae 1911-05-20 – Chirime, Sheni Chirime
33. 10 3-14659 2189 ae 1911-05-20 – Varalale
34. 10 3-14660 2190 ae 1911-05-20 – Avada Var. Modi, Mnakhe

Anzor Erkomaishvili
ანზორ ერქომაიშვილი

“Kakhetian Group”

(Shilda village, Kvareli)

Head – Levan Asabashvili (“Dedas Levana”, 1861–1934);

Members of the ensemble: Levan Asabashvili, Bato Rostomashvili, Alexi Elovshvili (Ostati
(Master) Alexa), Solomon Qurtsikidze, Kniazashvili;

The songs were recorded in Tbilisi on January 28th 1912;

Sound recording engineer – Edmund Pearse

1. 10 3-14716 3181 ae 1912-01-28 – Mravalzhamier
2. 10 3-14724 3183 ae 1912-01-28 – Ghmerto, Ghmerto
3. 10 3-14725 3184 ae 1912-01-28 – Dzveli
4. 10 3-14726 3185 ae 1912-01-28 – Chakrulo
5. 10 3-14727 3186 ae 1912-01-28 – Berikatsi
6. 10 3-14717 3187 ae 1912-01-28 – Makruli
7. 10 3-14728 3188 ae 1912-01-28 – Namgluri
8. 10 3-14718 3189 ae 1912-01-28 – Akhali Supruli
9. 10 3-14719 3190 ae 1912-01-28 – Dzveli Shroshana
10. 10 3-14729 3191 ae 1912-01-28 – Zghvata Ghelvita
11. 10 3-14730 3192 ae 1912-01-28 – Iadonis Maranshi

Akaki Tsereteli

(1840-1915)

The poet reads his own verses

Recorded in Tbilisi in the February of 1913;
Sound recording engineer - Edmund Pearse

10 2-11362 4421 ae 1913-02 – poems

Vano Sarajishvili

(1879-1924)

Recorded in Tbilisi on January 30th 1912;
Sound recording engineer - Edmund Pearce

1. 10 14-12272 3193 ae 1912-01-30 – “Odesats Gitsker”, music – Meliton Balanchivadze, verse – Grigol Abashidze;
2. 10 14-12273 3194 ae 1912-01-30 – “Genatsvale” (Sakveduri), music – Bongiovanni, verse – Ioseb Grishashvili;
3. 10 14-12077 3195 ae 1912-01-30 – “Davrdomili, Sneuli”, music – Andria Karashvili, verse – K. Makashvili;
4. 10 14-12078 3196 ae 1912-01-30 – “Varskvlavo”, music - Eduardo di Capua, text – Konstantine Andronikashvili and Ioseb Grishashvili;
5. 10 14-12079 3197 ae 1912-01-30 – “Isev Shen Da Isev Shen”, music – Andria Karashvili;
6. 10 14-12274 3198 ae 1912-01-30 – “Mze Aghar Brtskinavs”, music – Dimitri Arakishvili, text – Kosta Khetagurovi, poem “Patima”;
7. 10 14-12275 3199 ae 1912-01-30 – “Mkholod Shen Erts”, music – K. Sarjveladze, text – Shalva Dadiani.
8. 10 14-12080 3198 ae 1912-01-30 – “Urmuli” – folk song.

“Georgian Ensemble from Guria”

(Zemo Aketi village, Lanchkhuti)

Head – Konstantine (Kotsia) Khukhunaishvili (1872-1941);

The members of the ensemble: Kotsia Khukhunaishvili, Almaskhan Khukhunaishvili,
Razhden Khukhunaishvili, Ioseb (Esope) Khukhunaishvili, Besarion Khukhunaishvili,
Serapion Kukulava, Zakaria Pipaishvili;

The songs were recorded in Tbilisi on February 10th 1914;
Sound recording engineer – Edmund Pearse

1. 10 4-14668 5504 ae 1914-02-10 – Dedoplis Simghera (Vakhtanguri)
2. 10 4-14710 5505 ae 1914-02-10 – Akhali Makruli
3. 10 4-14711 5506 ae 1914-02-10 – Kalos Khelkhvavi
4. 10 4-14670 5509 ae 1914-02-10 – Khasanbegura
5. 10 4-14669 5510 ae 1914-02-10 – Samgzavro Simghera
6. 10 4-14671 5511 ae 1914-02-10 – Nanina
7. 10 4-14712 5512 ae 1914-02-10 – Nanina
8. 10 4-14713 5513 ae 1914-02-10 – Mosalkheni
9. 10 4-14714 5515 ae 1914-02-10 – Alipasha
10. 10 4-14715 5516 ae 1914-02-10 – Zakarias Ghighini
11. 10 4-14716 5520 ae 1914-02-10 – Karanai Kanashi
12. 10 4-14717 5521 ae 1914-02-10 – Bebia

“Georgian Choir from Tbilisi”

Head – Mikheil Kavsadze (1880-1951);
The songs were recorded in Tbilisi on February 8th 1914;
Sound recording engineer – Edmund Pearse

1. 10 4-14680 5465 ae 1914-02-8 – Aghsdek, Gmirt Gmiro
2. 10 4-14681 5466 ae 1914-02-8 – Sizmari
3. 10 4-14678 5467 ae 1914-02-8 – Tebrone
4. 10 4-14705 5468 ae 1914-02-8 – Brolis Kelsa
5. 10 4-14706 5469 ae 1914-02-8 – Qartvelo, Kheli Khmals Ikar
6. 10 4-14707 5472 ae 1914-02-8 – Herio, Bicho, Bachasao
7. 10 4-14708 5474 ae 1914-02-8 – Modiso Mteri, Kakhelno
8. 10 15-12842 5475 ae 1914-02-8 – Tetro Bato
9. 10 4-14709 5477 ae 1914-02-8 – Chukhchukhit Chamorboda
10. 10 4-14676 5479 ae 1914-02-8 – Shari-Shuri
11. 10 4-14677 5480 ae 1914-02-8 – Dzlier Stiroda
12. 10 4-14682 5481 ae 1914-02-8 – Netavi, Gogo
13. 10 4-14679 5482 ae 1914-02-8 – Shashvi Kakabi
14. 10 4-14683 5484 ae 1914-02-8 – Mravalzhamier

TOWN FOLKLORE

Recordings of 1902

Sound recording engineer – Will Geisberg

Ana Poghosova (Georgian)

1. 10 13041 599 x 1902-02-13 – Avara (Georgian song)
2. 10 600 x 1902-02-13 – Mukhambazi (Georgian song)
3. 10 13042 600 1/2 x 1902-02-13 – Mukhambazi (Georgian song)
4. 10 18050 602 x 1902-02-13 – Instrumental Trio (Abkhazian/Kabardian dance)

Anoni (instrumental trio)

5. 7 18004 2048 B 1902-02-13 – Lekuri, Georgian dance
6. 7 18005 2049 B 1902-02-13 – Kintouri (Georgian dance)
7. 7 18006 2050 B 1902-02-13 – Shalakho (Georgian dance)
8. 7 18007 2107 B 1902-02 – Qoroghli (Georgian march)
9. 7 18008 2108 B 1902-02 – Sachidao (Georgian wrestling)
10. 7 18010 2110 B 1902-02 – Sakortsilo (Georgian wedding)
11. 7 12108 2030 B 1902-02-13 – Mshveniero (Georgian song)
12. 7 12110 2032 B 1902-02-13 – Akh, Mezurne (Georgian song)
13. 7 12111 2033 B 1902-02-13 – Mravalzhamier (Georgian song)

Gigo (together with a vocal)

14. 7 12112 2034 B 1902-02-13 – Suliko (Georgian)
15. 7 12113 2035 B 1902-02-13 – Sulo Boroto (Georgian)
16. 7 12114 2036 B 1902-02-13 – Sitsotskhilis Tredo (Georgian)
17. 7 12115 2037 B 1902-02-13 – Ra Lamazad Gikhdeba (Georgian)

18. 7 12116 2038 B 1902-02-13 – Chari-Rama (Georgian)
19. 7 12117 2054 B 1902-02-13 – Hari Arale (Georgian)
20. 7 12118 2055 B 1902-02-13 – Narinjan (Georgian)
21. 7 12119 2056 B 1902-02-13 – Akh, Samshoblo (Georgian march)
22. 7 12120 2057 B 1902-02-13 – Narinjan (Georgian)
23. 7 13020 2042 B 1902-02-13 – G-zha Ana - Varvara (female voice) Tavo Chemo
24. 10 12203 603 1/2 x 1902-02-13 – Gigo (accompaniment of a sazandari) -
Ortav Tvalis Sinatle (Georgian)
25. 7 13021 2044 B 1902-02-13 – Akh, Sulo, Sulo
26. 7 13022 2046 B 1902-02-13 – Mravalzhamier

Recordings of 1903

Sound recording engineer - Franz Hampe

Bagrat

1. 7 18035 1412 C 1903 – Bagrat (salamuri (Georgian flute) and a Greek stroke instrument) – lezginka (Georgian)
2. 7 19278 1390 C 1903 – Bagrat (solo on a zurna) – Baghdaduri (Georgian)
3. 7 2-12139 1393 C 1903 – Bagrat (accompaniment of dudukis) – Mazur (Georgian)
4. 7 2-12154 1394 C 1903 – Bagrat (accompaniment of dudukis) – Suliko
5. 7 2-12155 1411 C 1903 – Bagrat (accompaniment of dudukis) – Niko, Niko
6. 7 2-12170 1392 C 1903 – Bagrat (accompaniment of dudukis) – Tavo Chemo
7. 10 2-12524 146 x 1903 – Bagrat, Avetik (duet on dudukis) – Rasti (Georgian)
8. 10 12990 1483 x 1903 – Bagrat (tenor, accompaniment of a thari) – Mravalzhamier (Georgian).

Recordings of 1907

(Tbilisi)

Sound recording engineer – Max Hampe

1. 10 4-12448 2489 r 1907 – Gigo, Geurk – Chveno Bichebo (Georgian)
2. 10 3-13439 2498 r 1907 – Varvara – Sitsotskhli's Tredo (Georgian)
3. 10 4-12416 2443 r 1907 – Bagrat (tenor) – Shuri (according to a Georgian song)
4. 10 4-12417 2444 r 1907 – Bagrat (tenor) – Ariarale (Georgian)
5. 10 4-12418 2445 r 1907 – Bagrat (tenor) – Akh, Ra Davkarge (Georgian)
6. 10 4-12419 2446 r 1907 – Bagrat (tenor) – Akh, Sulo, Sulo (Georgian)
7. 10 4-12420 2447 r 1907 – Bagrat (tenor) – Baiati* Kadzhar** (Georgian)
8. 10 4-12421 2448 r 1907 – Bagrat (tenor) – Bundovan Gulsa (Georgian)
9. 7 13707 940 q 1907 – Ana Poghosova (Iranian chatter/humorous song) –
Es Qvekana Me Ar Momtsons

* *A long melody; „A classic sample of the Iranian-Azerbaijani poetry and music creative work“ (Gr. Chkhikvadze);*

** *Melody of the same type.*

Recordings of 1909

(Tbilisi)

Sound recording engineer - Franz Hampe

1. 10 19483 9280 L 1909-05 – Mr. Ero (organ) – Baiati
2. 10 19484 9281 L 1909-05 – Mr. Ero (organ) – Mikitano, Moutane
3. 10 19479 9282 L 1909-05 – Mr. Mikho (organ) – Es Baghi Qebuli
4. 10 19515 9286 L 1909-05 – Mr. Mikho (organ) – Patara Bichi
5. 10 6-12919 9147 L 1909-05 – Mr. Bagrat (accompaniment of a duduk) – Mertskhalo
6. 10 6-12778 9148 L 1909-05 – Mr. Bagrat – Es Sopeli Ristvin Minda
7. 10 6-12779 9149 L 1909-05 – Mr. Bagrat – Mukhambazi
8. 10 6-12997 9150 L 1909-05 – Mr. Bagrat – Sulo Boroto
9. 10 6-12920 9151 L 1909-05 – Mr. Bagrat – Me Var Da Chemi Nabadi
10. 10 6-12998 9152 L 1909-05 – Mr. Bagrat – Tavo Chemo
11. 10 6-12921 9153 L 1909-05 – Mr. Bagrat – Shikasta*
12. 10 18126 9165 L 1909-05 – Bagrat, Avetik, Gigo – trio on dudukis, Georgian motifs
13. 10 4-13553 9232 L 1909-05 – Ana Bogoeva (accompaniment of a sazandari) –
Ortav Tvalis Sinatle (Georgian)
14. 10 4-13567 9233 L 1909-05 – Mukhambazi (Georgian)
15. 10 18127 9166 L 1909-05 – Bagrat, Avetik, Gigo (trio on dudukis) – Lezginka (Lekian)
16. 10 19477 9275 L 1909-05 – Mr. Ero (organ) – Khozani
17. 10 19516 9276 L 1909-05 – Mr. Ero – Sulo Boroto
18. 10 19514 9277 L 1909-05 – Mr. Ero – Kutanskoe
19. 10 19513 9278 L 1909-05 – Mr. Ero – Shents Tsakhdi, Tsamakhdine
20. 10 19478 9279 L 1909-05 – Mr. Ero (organ) – Jan Gulo
21. 10 18162 8999 L 1909-04 – Gigo and Oganez (sazandari) –
Gaprindi, Shavo Mertskhalo

**Glova – mourning (Persian);*

22. 10 10-122226 10040 L 1909-08-27 – Nikol Baveiani (tenor) – Mitkhar, Mitkhar
23. 10 10-122227 10041 L 1909-08-27 – Nikol Baveiani (tenor) – Tavo Chemo
24. 10 10-122228 10042 L 1909-08-27 – Nikol Baveiani (tenor) – Mtvarian Ghames
25. 10 19488 9344 L 1909-05 – Sasha Oganezashvili
26. 10 19489 9345 L 1909-05 – Sasha Oganezashvili – Rasti*
27. 10 19490 9346 L 1909-05 – Sasha Oganezashvili – Charguai
28. 10 19503 9347 L 1909-05 – Sasha Oganezashvili – Baiati Chobani

**One of the most widespread forms of the baiati.*

Recordings of 1910

(Tbilisi)

Sound recording engineer - Edmund Pearse

1. 11 12061 1090 ae 1910-07-26 – Bagrat (accompaniment of a duduki) – Ra Lamazad Gikhdeba (Georgian)
2. 10 11-12144 1188 ae 1910-07 (G) – Amiridze (accompaniment of a thari – Martituzovi) – Musha, Musha
3. 10 11-12145 1189 ae 1910-07 (G) – Amiridze – Eg Ra Ghamea
4. 10 11-12146 1190 ae 1910-07 (G) – Amiridze – Venatsvale Shens Mshobel Dedas
5. 10 11-12147 1191 ae 1910-07 (G) – Amiridze - Barashka
6. 10 11-12148 1192 ae 1910-07 (G) – Amiridze – Tamar Dedoplis
7. 10 11-12062 1091 ae 1910-07-26 (G) – Bagrat (accompaniment of a duduki) – Shentan Shakra Minda
8. 10 11-12063 1092 ae 1910-07-26 – Bagrat (accompaniment of a duduki) – Msurs Shentan
9. 10 11-12064 1093 ae 1910-07-26 – Bagrat (accompaniment of a duduki) – Avara
10. 10 11-12065 1094 ae 1910-07-26 – Bagrat (accompaniment of a duduki) – Rasti
11. 10 11-12066 1095 ae 1910-07-26 – Bagrat (accompaniment of a duduki) – Sanam Vikav Akhalgazrda
12. 10 11-12067 1096 ae 1910-07-26 – Bagrat (accompaniment of a duduki) – Samaia
13. 10 11-12068 1097 ae 1910-07-26 – Bagrat (accompaniment of a duduki) – Netav Es Ghame
14. 10 11-12069 1098 ae 1910-07-26 – Bagrat (accompaniment of a duduki) – Me Monad Shevknilvar
15. 10 11-12070 1099 ae 1910-07-26 – Bagrat (accompaniment of a duduki) – Akh, Mtvare, Mtvare
16. 10 18215-1100 ae 1910-07-26 – Bagrat (accompaniment of a duduki) – Shalakh

Recordings of 1911

(Tbilisi)

Sound recording engineer - Edmund Pearse

1. 10 11-12651 2218 ae 1911-05-27 Amiridze – Me Mikvarkhar
2. 10 11-12652 2219 ae 1911-05-27 Amiridze – R dual dedamniachib
3. 10 11-12657 2224 ae 1911-05-27 Amiridze – Tsikhis Simghera

(Kutaisi)

Sound recording engineer - Edmund Pearse

E. Khachidze (accompaniment of a thari)

1. 10 4-13950 2195 ae 1911-05-20 – Satrpom Momidzula
2. 10 4-13951 2196 ae 1911-05-20 – Amas Gtkhov Chano Gani lilo itrare
3. 10 4-13952 2197 ae 1911-05-20 – Gakra Chemtvis
4. 10 4-13953 2198 ae 1911-05-20 – Baiati Gitarit
5. 10 4-13954 2199 ae 1911-05-20 – Qartuli Motivebi
6. 10 4-13955 2200 ae 1911-05-20 – Avigef Shalea
7. 10 3 -14268 2201 ae 1911-05-20 – CHELAVILI Mkholid Shen Erts
8. 10 3 -14269 2202 ae 1911-05-20 – CHELAVILI Erti Glekhi Var Satskali
9. 10 4-13946 2191 ae 1911-05-20 – Chemis Ghalatit
10. 10 4-13947 2192 ae 1911-05-20 – Shoris Gzidgan
11. 10 4-13948 2193 ae 1911-05-20 – Gamshordi, Sevda
12. 10 4-13949 2194 ae 1911-05-20 – Mikvarkhar Iste

Recordings of 1912

(Tbilisi)

Sound recording engineer – Edmund Pearse

Bagrat Bagramiantsi

1. 10 14-12466 3970 ae 1912-11-01 – Bagrat Bagramiantsi – Alaverdi
2. 10 14-12467 3971 ae 1912-11-01 – Bagrat Bagramiantsi – Mkholid Shen Erts
3. 10 14-12468 3972 ae 1912-11-01 – Bagrat Bagramiantsi – Javakhuri
4. 10 14-12469 3974 ae 1912-11-01 – Bagrat Bagramiantsi – Tskals Mohkonda Napoti
5. 10 14-12232 3104 ae 1912-01-23 – Bagrat Bagramiantsi – Tamar
6. 10 14-12240 3117 ae 1912-01-23 – Bagrat Bagramiantsi – Kokobi
7. 10 14-12233 3106 ae 1912-01-23 – Bagrat Bagramiantsi – Ortav
8. 10 14-12098 3108 ae 1912-01-23 – Bagrat Bagramiantsi – Mudam
9. 10 14-12031 3102 1/2 ae 1912-01-23 – Bagrat Bagramiantsi – Bidzishvilo
10. 10 14-18301 3118 ae 1912-01-23 – Gigo, Ervandi – Uzundara
11. 10 14-18303 3122 ae 1912-01-23 – Bagrati, Gigo, Ervandi – Qoroghli
12. 10 14-18297 3124 ae 1912-01-23 – Bagrati, Gigo, Ervandi – Shalakho

Recordings of 1913

(Tbilisi)

Sound recording engineer - Edmund Pearse.

1. 10 14-12776 4426 ae 1913-02 – Shulavreli Giorgi, Avetik – Ara, Ara Kargojan
2. 10 14-12777 4427 ae 1913-02 – Shulavreli Giorgi, Avetik – Rasti

Recordings of 1914

(Tbilisi)

Sound recording engineer - Edmund Pearse

1. 10 15-12859 5394 ae 1914-02-03 – Bagrat (accompaniment of a duduki) –
Es Qvekana Me Ar Momtsons.
2. 10 15-12858 5396 ae 1914-02-03 – Bagrat (accompaniment of a duduki) –
Bulbulo, Nu Galob.
3. 10 15-12857 5393 ae 1914-02-03 – Bagrat (accompaniment of a duduki) –
Tskhra Tves Mutslit Gatare.

THE FIRST
GEORGIAN
PHONORECORDS
FROM THE
ARCHIVES OF
THE BRITISH
NATIONAL
LIBRARY

ANZOR
ERKOMAISHVILI